

ВИВАЖЕНЕ СЛОВО ЛІТЕРАТУРОЗНАВЦЯ

**Михайлові
Лєцкіну - 75**

Статті, рецензії, листи
Бібліографічний покажчик

Житомир
Едил
2007

ББК
УДК
Л 33

Михайлові Лецкіну – 75

Л 33 Житомир: Едил, 2007. – 112 с.

У цьому виданні сконцентровані відомості про літератора Михайла Олександровича Лецкіна – кандидата філології, доцента Житомирського державного університету імені Івана Франка. Ювіляр репрезентований тут у трьох іпостасях – як критик-літературознавець, як поет і як перекладач (хоча він ще відомий як мовознавець). Дві останні іпостасі, як побачить читач, розбивають творче життя М.Лецкіна на російський (тюменський) та український (житомирський) періоди з досить значною паузою між ними, тоді як літературним критиком він став головним чином саме в Житомирі (див. примітку 20 на с.50). Вміщені тут публікації, як і листи та інші (не розраховані свого часу на оприлюднення) матеріали різних авторів свідчать про коло взаємин М.Лецкіна з письменниками, літературознавцями, освітянами та про колізії, що були характерними для різних періодів діяльності ювіляра..

© Михайлові Лецкіну - 75

НІХТО ЩЕ ВІД ПРИХИЛЬНОСТІ НЕ ВІДМОВИВСЯ

(Замість передмови)

1

Кандидат філологічних наук, доцент Михайло Олександрович Лецькін народився 27 липня 1932 року в м. Орша Вітебської області (Беларусь).

1950 року закінчив із золотою медаллю середню школу в м. Золотоноша на Черкащині, 1955 року – філологічний факультет Московського держуніверситету ім. М.В. Ломоносова. У 1955-1972 рр. працював у м. Тюмень (Росія) вчителем-словесником, кореспондентом обласної газети “Тюменский комсомолец”, викладачем кафедри російської мови педінституту. У 1968 р. захистив при Московському держуніверситеті кандидатську дисертацію з проблем російської діалектології. 1970 року став доцентом. З 1972 року й досі працює в Житомирському педінституті (нині держуніверситет) ім. І. Франка доцентом кафедри російської мови, пізніше – слов'янських мов (1972-1977 та 1989-1996 рр.), заступником декана філологічного факультету (1973-1977 рр.), завідувачем кафедри (1977-1989 рр.), доцентом кафедри німецької мови

(з 1999 р). Нині викладає латинську мову й загальне мовознавство на факультеті іноземних мов. Протягом 1997-1999 рр. працював у Житомирській організації Національної спілки письменників України.

Деякі з випускників М.О.Лецькіна захистили дисертації та стали науковцями, вузівськими викладачами. Про доробок М.О.Лецькіна йдеться у пресі (газета “Віче”, Житомир, ч.3 за 1996 р.)¹, у наукових збірниках (1000-річчя літописання і книжкової справи в Україні. – Житомир: Полісся, 1999, с.20)², в авторських книжках (Концевич Є. Тутешня кава. – Житоми, 2000, с.62)³. Він нагороджений медалями “За доблесну працю” та “Ветеран праці”, значком “Відмінник освіти Казахської РСР” (за роботу з казахськими студентами в Житомирі).

Література

Словарь русских народных говоров Среднего Урала. – Т.1. – Свердловск: Средне-Уральское книжное издательство, 1964 (у співавторстві).

Русские говоры Зауралья. – Частины 1-3. – Тюмень, 1971 (у співавторстві).

¹ Див. с.18-19.

² Див. с.27.

³ Див. с.31.

Вопросы историзма в курсе современного русского языка // Изучение русского языка и его истории в национальном вузе. – Фрунзе, 1978. – С.126-129.

Сопоставление русского и казахского языков как путь повышения эффективности преподавания курса “Введение в языкознание” // Республиканская научно-практическая конференция по дальнейшему совершенствованию преподавания русского языка. – Алма-Ата, 1984. – С.385-387.

Соотношение частотности простых слов и соответствующих первых основ композит в современном русском языке // Русская речь: структура, ресурсы, функционирование. – Тула, 1988. – С.114-125.

Деякі загальнолінгвістичні питання в публіцистичному доробку Лесі Українки // У гірляндю шани Лесі Українки. – Житомир, 1993. – С.84-87.

ПРИЩЕПА В.Є.

(Відомі педагоги Житомищини: Нариси про знаних діячів освітянської ниви. – Житомир: Полісся, 2003. – С.319-320).

2

До відомих в Житомирі інтелігентів, науковців – словом, людей творчих, належить Михайло Лещ-

кін... Михайло Олександрович народився у м.Орші (Білорусь), дитинство й отрочество виколихала Золотоноша в Україні, юність студенська проминула у Москві, аспірантура й захист дисертації – у тій же білокам'яній, далі Тюмень, де працював учителем, журналістом і викладав філологію в педінституті, опублікував з півдесятка книг поезії для дітей, з півтисячі матеріалів у газетах та журналах.

Про це мене повідомив Мікуль Шульгін, хантійський поет із Тюменської Півночі, з яким я заколегував під час однієї з відпусток сімдесятих років у Коктебелі⁴. Він так щиро розповідав про Михайла як поета, перекладача, знавця мов, про його родину, що я попросив передати йому вітання, як українцю на чужині, а Мікуль каже: “Ні, то я йому буду привіти передавати!”. – “Як же це так?” – не второпав я. І чую: “Він тепер живе у твоєму Житомирі”.

Виявилося, що Михайла та його дружину – українку Валентину – ніколи не полишала думка про збережену в мріях Україну, тож на початку 70-х років М.Лецькін надсилає документи на конкурс (у Житомирському педвузі була вакантна посада доцента) й перемагає, що дає можливість сім'ї разом з двома дочками повернутися в Україну.

⁴ Див. «Переклади з російською та на російську» (с.99-100).

Згодом розшукав у Житомирі Михайла Лецькіна, віншував од Мікуля, розповів про почуте од хантимансійця. Новоспечений житомирянин радів споминам Мікуля і тут же пообіцяв контактувати з нашим письменством. Але то було тільки в обіцянках! Працював у педінституті заступником декана, завкафедрою. Коли вдруге зустрілися, – через десяток літ, – сталося це у Будинку відпочинку “Полісся”, то сказав, що ніколи вгору глянути, через те й не навідується.

А оце вже років шість ми – не розлий вода – дружимо. Якийсь час доцент М.Лецькін працював у нашій Спілці письменників, тепер знову викладає (в педуніверситеті), до речі, той предмет, який вели колись видатний перекладач Борис Тен, професор Микола Никончук, – латину⁵. Подружив нас і журнал “Косень” – такий рідний і багатостраждальний, як вся наша теперішня доля літератури. В ній зійшлися ті, хто за будь-яких труднеч не втрачав надій, не підупадав духом. У 2003 році “Косеню” сповниться 10 літ! Михайло Олександрович – літературний редактор⁶ і найплідніший автор цього часопису! І не тільки його.

Михайло Лецькін зрихтував до друку нову свою книгу тут, в Україні, а саме: “Відблиск одвічного неспокою” – з творчого доробку гурту житомирських прозаїків, у планах дослідника збірка

⁵ Див. «Дещо про латину» (с.40-42).

⁶ Див. «Михайло Лецькін як редактор, літературний редактор» (с.102).

“Ми інших не сповідуєм знамен” (за рядками Анатолія Журавського) – краще з творчих миттєвостей наших поетів, найстарших і наймолодших...

У час, коли облягає скрута, коли люд творчий – письменники, художники, частково композитори й газетярі, мовби ізгої чи суцї грішники, залишилися не тільки без винагород, а й без заробітку, по сутньо, в скруті, якої й ворогові не побажаєш, – добре слово... безгрошів'ю не зараджує, але все-таки, все-таки...

Ніхто ще від підбадьорення, від уваги, від прихильності й любові, особливо в час труднечі, не відмовився.

Спасибі й щастя, побратиме!

(Олексій Опанасюк. Все Боже, лише гріхи наші... - Бердичіврегіонвидав, 2001. – С.208-210)

3 ГАЗЕТНЫХ, ЖУРНАЛЬНЫХ ТА КНИЖКОВЫХ СТОРОНОК

ТВОРЧЕСТВО ПИСАТЕЛЕЙ- СИБИРЯКОВ. МИХАИЛ ЛЕЦКИН

Михаил Лецкин, молодой тюменский поэт, родился в 1932 году в семье кадрового военнослужащего. В настоящее время он – ассистент при кафедре русского языка Тюменского пединститута.

Стихи начал печатать в 1956 году. В этом году готовится сборник стихов поэта «Ритм сердца».

(«Советский воин» Сибирского военного округа, 26 апреля 1959 года)

xxx

У НАС В ГОСТЯХ МИХАИЛ ЛЕЦКИН

В Викулово недавно побывал молодой тюменский поэт Михаил Александрович Лецкин. Выпускник Московского государственного университета, Лецкин связал свою трудовую биографию с Сибирью. Писать стихи начал с детских лет. Путь творческих поисков был не всегда удачным, но целенаправленным и верным.

Произведения тов. Лецкина не раз печатались в тюменских областных газетах, а также во многих коллективных сборниках. За последнее время некоторые из его стихов увидели свет в центральной прессе.

В Тюменском областном книжном издательстве вышел сборник стихов Михаила Александровича Лецкина «Ритм сердца» (1959 г.). Он наиболее убедительно свидетельствует о том, насколько поэт вырос творчески, насколько требовательнее он стал относиться к себе, к своему поэтическому труду.

М.А.Лецкин – лирик по складу своей души. И лучшим стихам его свойственны глубокая лиричность, проникновенность:

Рассвета кумач да лазури потоки...
Тюмень перед утром светла и тиха...
... И мысли невольно сливаются в строки,
Ритм сердца становится ритмом стиха.

Ритм стиха – ритм сердца! – таков девиз молодого поэта. Пожелаем же ему большого творческого пути!..

В.Гилев.

(«Красная звезда», Викуловский район Тюменской области, 14 августа 1959 г.)

xxx

У НАС В ГОСТЯХ УКРАИНЦЫ

В этом выпуске сборника мы познакомим наших читателей с отдельными украинскими литературными произведениями, переведенными на русский язык Е.Григорьевым и М.Лецкиным.

(«Сибирские звездочки»: Литературно-художественный сборник для детей. – Выпуск первый. – Тюменское книжное издательство, 1959. – С.107)

xxx

«ПРО АЛЁШУ И ГАЛОШУ»

Хороший подарок – книжку веселых стихотворений – получают ребята дошкольного и младшего школьного возраста. Называется она – «Про Алёшу и галошу». Написал стихи украинский поэт Григорий Филиппович Бойко. А перевели их с украинского языка на русский наши тюменские поэты – Танин, Лецкин⁷, Ружанский...

(«Сибирские звездочки». – Выпуск второй. – 1961. – С.203)

⁷ Див. листи Г.Бойка до М.Лецкіна (с.54-56, 60-66) та перелік опублікованих поезій Г.Бойка, перекладених М.Лецкіним (с.100).

«ПОСАДИЛА ВАЛЯ ЛУК»

Сборник стихотворений «Посадила Валя лук» – вторая детская книжка Михаила Александровича Лецкого. Первая его книжка – «Мишкина шапка» – написана о маленькой мастерице девочке Вале.

В сборнике «Посадила Валя лук» Михаил Александрович рассказывает о той же живой, любознательной и трудолюбивой девочке.

Всё интересуется Валу: и отчего медведи лапу, а не мёд зимой сосут? И почему у кошки ручек нет, а только ножки? И почему весной от грома в небе молния блесит? Много разных «почему» задает она своему папе (стихотворение «Вот зачем стучит топор»).

А вот Валя-огородница:

Посадила Валя лук
В ящике с землею.
Поливала Валя лук
Каждый день водою.
Как из садика придет –
Сразу смотрит в ящик.
Всё в порядке:
Лук растет
Самый настоящий.

Кроме лука, посадила она пять горошин, из которых вырос горох.

Рада Валя:
– Всё могу!
Вот еще есть место.
Посвжу-ка я муку,
Пусть растет здесь тесто.
Будет тесто – размешу,
Напеку оладий
И, конечно, приглашу
В гости весь наш садик.

Но, сколько ни поливала девочка землю, не выросло тесто (стихотворение «Посадила Валя лук»).

В стихотворении «Это надо понимать» Валя радуется приходу весны. Ведь теперь

Можно валенки снимать,
Можно в ботиках резиновых
По лужицам шагать.

Однако девочка любит не только весну. Она ждет не дождется, когда наступит зима, придет Новый год и можно будет снова наряжать елку. Валя делает елочные игрушки, а чтобы приблизить наступление Нового года, обрывает на календаре все листочки.

Еще много интересного узнаете вы о маленькой Вале, если прочитаете книжку М.А.Лецкина «Посадила Валя лук». Выйдет она в 1961 году.

(«Сибирские звездочки». – Выпуск второй. – 1961. – С.204-205)

НЕДЕЛЯ ТЮМЕНСКОЙ ПОЭЗИИ

С 28 октября по 4 ноября в Тюмени проходит неделя советской поэзии... В неделе поэзии принимают участие московские поэты Дмитрий Ковалев, Михаил Демин, Яков Аким, свердловчанин Михаил Найдич, а также тюменские поэты - Анатолий Кукарский, Федор Чурсин, Петр Амелин, Юван Шесталов, Владимир Петров, Михаил Лецкий, Владимир Фалей и другие, ишимцы - Геннадий Рябко и Владимир Нечволода...

Хочется двум девушкам получить автограф у тюменского поэта Михаила Лецкого. Его стихи известны тюменцам давно. Они многократно печатались в областных газетах, в коллективных сборниках, в альманахе «Стбирские просторы», в нашей газете. Михаил Лецкий выпустил в местном книжном издательстве несколько поэтических сборников. Что ж, девушки получают автограф поэта, стихи которого понравились. При этой мимолетной встрече читатели успевают обменяться мнениями с поэтом о новых, недавно

прочитанных стихах. Видно, разговор затянется. Только автографами здесь не обойтись.

(«Красное знамя», Тюменский район, 31 октября 1963 года)

xxx

ВЕК НЫНЕШНИЙ

...Большая группа поэтов объединяется вокруг недавно созданной газеты «Тюменский комсомолец»: Федор Чурсин, Петр Амелин, Михаил Лецкий и другие...

(Тюмень литературная: В помощь учителю-словеснику. – Тюмень, 1963. – С.61)

xxx

ВОЗЬМИ ПОЭТА В СОБЕСЕДНИКИ

«Есть такая сторона – русская поэзия. И душа каждого человека рано или поздно раскрывается для восприятия добра и красоты, этих величайших ценностей жизни, которым вот уже много веков служит поэзия... Поэзия – это пульс эпохи...».

...Так начался этот необычный вечер в Винзилинской средней школе... Целую неделю школь-

ные стены оглашались звуками удивительных стихов. Чтобы получить возможность пройти на вечер, каждый учил наизусть стихотворение одного из современных поэтов. Среди других звучали и стихи тюменского поэта М.Лецкина:

Если трезво смотреть на вещи,
То и неба-то вовсе нет.
Но когда в тебе радость плещет
И тебе восемнадцать лет,
Очень верится в звездное небо,
По которому плыть бы да плыть, —
Очень верится в то, чего не было,
Но должно обязательно быть...

«Неделя русской поэзии» прошла четко, организованно, интересно...

Л.ЛИНДТ,
руководитель методического объединения
словесников школы.

(«Красное знамя», Тюменский район, 4 февраля 1971 года)

XXX

«ЧУТИ І ВТІШАТИСЯ»

“Я вірю – пройдуть роки, і хтось перевидасть вашу книжечку, доповнивши її чудовими кольоровими ілюстраціями (і місяць, і зорі, і ріки прозорі,

і мавки чарівні, і грози над степом – все, все оживе в тих ілюстраціях). Мені уявляється, що ця книжечка об’єднає, воскресить душі українців, що розбрелися по всьому світі...” – так відгукнулася на посібник К.А.Охомуш та А.Т.Сизька “Архаїчні елементи народної духовної культури степової України” вчитель-пенсіонер, випускниця ДДУ П.Соляник.

Книжка на часі, книжка, що будить приспане почуття національної гордості – ось основні думки тих, хто відгукнувся на труд Катерини Антонівни та Андрія Тимофійовича. Серед них академік Н.Толстой, науковці, студенти.

Матеріали посібника є спробою “відродження національного самопізнання” українського народу (І.Грицютенко, проф. Львівського університету), “збагачують наші відомості про духовну культуру народу” (проф. М.Жовтобрюх), “будять сплячі гени” (В.Мещеряков, проф. Сумського педінституту).

Високо оцінили посібник М.Ковальський, проф. ДДУ, І.Варивода, доц. ДХТІ, М.Леєкін, доц. Житомирського педінституту, студенти, друзі, що з душевним хвилюванням відкривали для себе забуті скарби...

М.МИХАЙЛОВА

(“Дніпропетровський університет”, 24 березня 1992 року)

ЛЕЦКІН МИХАЙЛО ОЛЕКСАНДРОВИЧ, російський поет, перекладач, народився 27 липня 1932 року в місті Орші Вітебської області. Закінчив філологічний факультет Московського університету (1955) та аспірантуру (1966). Кандидат філологічних наук. З 1957 по 1972 рік викладав у Тюменському педінституті, з 1972 року працює на кафедрі російської мови Житомирського педінституту.

Автор книг для дітей “Посадовила Валя цибулю” (1963), “Ходім, піймаєм райдугу” (1965), “Каруселі” (1968); перекладу з хантійської книжки М.Шульгіна “Жадібна мишка” (1969) та інших.

(Володимир Шинкарук. Літературна Житомищина. Біобібліографічний довідник. – Житомир: Льонок, 1993. – С. 22).

ЗАДУМАЙМОСЬ, В ЯКІЙ КРАЇНІ МИ ЖИВЕМО (Лист читача)

Добрий день, шановна редакція!

В попередніх номерах вашої газети я прочитав статтю мешканця м.Житомира Михайла Лецкіна⁸ і вирішив відгукнутися на неї.

Дуже вдало автор висміяв працівників обласного радіо, які готують в ефір передачу під назвою “Щасти вам”, підбирають пісні для передачі.

Вони майже всі лунають на російській мові у виконанні російських співаків. А якщо звернути увагу на передачі Житомирського телебачення, в яких працівники телебачення шлють поздоровлення з ювілейними датами мешканцям Житомирщини, там також ми бачимо і чуємо більш іноземного, ніж своєї держави...

...українська земля – єдине місце не тільки в СНД, а й на всій планеті, де українська мова і культура може вижити і розвиватись. І ця обставина покладає виключну відповідальність на тих, хто регулює культурну політику в регіонах України.

А якби було більше таких людей, як шановний пан Михайло Лецкін, то, мабуть, і закон про мови виконувався б і не так важко було б оволодівати

⁸ «Я трохи здивувався...» та «Щоб не сконати на сковорідці» (див. с.82).

державною мовою громадянам, які не володіють нею...

Б.ПАХНЮК,
пенсіонер
м.Житомир

(“Віче”, 12-18 січня 1996 року)

xxx

НА ВУЛКАНІ ВОГНЕННОЇ ПАМ’ЯТІ

П’ятдесят четверте літо сплигло від того пекельного дня, коли Копище з майже трьома тисячами своїх мешканців вогневим смолоскипом зійшло до неба, залишивши по собі одні погарища, серед яких одиноко стояли лише закіптожені димові печі. А день тоді, як і сьогодні, був сонячний, щедрий на липнєве тепло, так же цвіли на окіллі липи, видзвонювали свою пісню жайворонки. І раптом – стрілянина, полум’я, зойки дітей, волавання матерів, сльози.

Саме таким і залишився в пам’яті тих небагатьох, кому судилося вціліти, той страдницький день 13 липня 1943-го.

Копищанці свято шанують пам’ять про своїх полеглих односельчан і щорічно в день трагедії приходять до пам’ятника жертвам фашизму, щоб

вклонитися їх прахові. Так було і нинішнього літа. Мітинг, присвячений річниці цієї сумної події, відкрив голова сільської ради Іван Скрит, який надав слово голові райдержадміністрації Василю Бабичу. Своїми спогадами, сповненими болем і гіркоти, поділився очевидець трагедії Федір Бовкун. Від імені районної ради ветеранів війни і праці виступив Анатолій Іваненко. Затим до присутніх звернулися члени Спілки художників України Борис Портной, котрий доклав багато зусиль для увічнення в картинах, які нині займають почесне місце в сільській почесній галереї, свідків трагедії, та Юрій Камишний, поет Михайло Лецкін.

За рідкісним винятком, щороку приїжджає цього дня до Копища і письменник Олексій Опанасюк, творча доля якого дуже тісно пов'язана з цим селом, про трагічну долю котрого він широко і правдиво доповів у своїх книгах “Копище” та “Жайворонкова кладка”, численних публікаціях у пресі. Ось і цього разу він не оминув нагоди відвідати рідне для нього село, почесним громадянином якого є, зустрітися і побесідувати з героями своїх книг.

На знак вічної пам'яті жертвам війни оголошується хвилина мовчання, до пам'ятника покладаються живі квіти. На закінчення мітингу було відслужено літургію.

Микола КОВАЛЬЧУК.

Х Х Х

Михайло Лецикін

ЛИПНЕВА ПОРА

*Хто славиться врожаєм, хто медаллю,
Хто предками чи спадком дорогим.
А Копище прославилось печаллю –
І смуток цей, як дим,
Навіки з ним.
Надій і мрій обвуглилися крила,
Як о липневій спекотній порі
Багаття понад Убортю горіло
І в нім горіли діти й матері.
Не вижити без пам'яті гіркої,
Бо як її забудем хоч на мить,
То знов якийсь маньяк подібне скоїть –
Не це, так інше Копище згорить.
Щоб сорок третій був лише минулим
І в майбуття лежат не простягав,
Біль проковтнем, від щему губи стулим
І не допустим більш таких заграв.
Ми виживем, народ серед народів!
...А поки що липневої пори
Лунають звуки траурних мелодій
Й схилилися доземно прапори.*

**13 липня 1997 року,
с.Копище**

(“Новини Олевщини”, 25 липня 1997 року)

xxx

<ДО 85-РІЧЧЯ АНДРІЯ МАЛИШКА>

Центральна районна бібліотека зібрала шанувальників творчості А.С.Малишка. У літературно-музичному вечорі, присвяченому 85-річчю від дня народження поета, взяли участь О.Є.Опанасюк — голова Житомирської організації письменників України, В.Б.Грабовський — голова обласного літературного об'єднання ім. Б.Тена, М.О.Леєкін — літературознавець, кандидат філологічних наук, журналіст газети “Літературна Україна”, І.Ю.Редчиць — викладач Житомирського училища культури, окремі дитячі колективи, вчителі української мови та літератури міста і району.

З нагоди цієї події на фасаді Овруцької середньої школи №1, де свого часу вчителював А.С.Малишко, відкрито меморіальну дошку.

В.Смиковський

(“Зоря”, Овруцький район, 25 листопада 1997 р.)

xxx

ТАЛАНТ ТРАГІЧНОЇ ДОЛІ

Клим Лаврінович Поліщук. 1891 рік — Краснопілля; 1937 рік — Соловки... Сьогодні мало кому відоме ім'я письменника і поета, закатованого в

застінках сталінських таборів, повертається із забуття...

Днями в Краснополі, на батьківщині поета, відбулося літературне свято, приурочене 60-річчю трагічної загибелі Кліма Поліщука та річниці з дня відкриття пам'ятника... Щоб вшанувати світлу пам'ять письменника-земляка, сюди з'їхались гості не тільки з Чуднова, а й з Житомира та Києва. Це літератори та науковці – Володимир Павлович Мовчанюк, кандидат філологічних наук, співробітник відділу шевченкознавства інституту літератури (м.Київ), керівник обласної організації Спілки письменників України, заступник голови обласної ради Конгресу української інтелігенції, голова обласного відділення Українського фонду миру Олексій Євменович Опанасюк, професор, завідувач кафедри української літератури Житомирського педагогічного інституту імені Івана Франка, лауреат премії ім. Лесі Українки Житомирського фонду культури, автор численних публікацій і літературознавчих наукових праць Леонід Семенович Монастирецький, кандидат філологічних наук, поет, кореспондент газети “Літературна Україна” Михайло Олександрович Лецькін та представник Всеукраїнського товариства ім. І.Огієнка Валентина Іванівна Лецькіна...

Задушевними, теплими, пройнятими шанобою і повагою були виступи... промовців. Зокрема,

М.О.Леєкін прочитав власний вірш... Він назвав його

ПАМ'ЯТІ КЛИМА ПОЛІЩУКА:

У кожного свій власний спомин
І свій рахунок у роках...
Хтось народився в тридцять сьомім,
А хтось поліг на Соловках.
У долі лихо є і втіха,
Змішались доброта і злість...
Комусь доспіла старість тиха,
А Клим – тільки сорок шість.
Із давнини прости нас, Климе!
Бо і на нас провина є
За те, що дурно віддали ми
Катам помешкання своє.
Як у потилицю стріляли, –
І в пам'ять цілили колись,
Щоб ми книжок твоїх не знали,
Щоб імені твого зреклись.
Сценарій крутять десь знайомий,
І дуже хочеться комусь,
Щоб повернувся тридцять сьомий
На нашу Київську Русь.
Ох, важко, Климе, блуд спадає –
І відкривається очам
Та правда слів твоїх свята,
Що нині так потрібна нам.
Пильнуймо ж, браття, щоб над нами
Не звив гніздо кривавий крук,

Щоб гордо жить поліщуками
І знать, що з нами – Поліщук.

Учні школи разом з учителями підготували літературно-музичну композицію “Верни до мене, пам’яте моя”...

Сергій СИМОН.

(“Життя Чуднівщини”, 4 грудня 1997 року)

xxx

“ЛОМИКАМІНЬ”

Майже цілу сторінку письменницька газета “Літературна Україна” відвела розповіді Валентина Чемериса про історію створення пам’ятника Лесі Українці в її рідному місті Новограді-Волинському, ілюструвавши матеріал ще й цінним архівним фотознімком.

Ожививши в деталях епопею одухотворення величезного гранітного моноліту, що його навіть доставити виявилось неабиякою проблемою, автор завершує свою динамічну оповідь припискою: “Сам Бог велів добрими словами згадати тих, хто творив пам’ятник Лесі...”.

Крім нарису “Ломикамінь”, “Літературна Україна” в цьому ж номері вмістила кореспонденцію житомирського літератора Михайла Лецькіна про відкриття по вулиці Лесі Українки в Житомирі

самобутньої меморіальної дошки (робота скульптора Віктора Таранченка) з написом, який нагадує про те, що геніальна дочка українського народу в 1880-1890 роках не раз була в Житомирі⁹...

Ігор ЛІБЕРДА

(“Житомирщина”, 3 березня 1998 року)

xxx

“ЦЕМЕНТ СОБОРНОСТІ НАЦІЇ”

Письменники Житомирщини взяли активну участь у проведенні Дня української писемності та мови...

До цієї справи були залучені й творчі сили, які гуртуються навколо письменницького осередку: автор кількох різножанрових книжок Олександр Косенко провів зустріч зі студентами технікуму комерційної торгівлі, секретар спілчанської організації Михайло Лецкін – із колективом обласного підприємства “Житомирпошта”...

Микола ЛИХИНЕЦЬ.

(“Житомирщина”, 17 листопада 1998 року)

⁹ Див.: «Хто визволиться сам – той буде вільний» (с.83).

У ПЕРЕВЕСЛІ ВІКІВ І ВАРТОСТЕЙ СЛОВА

...У “Слові о законі і благодаті” Іларіона зустрічаємо такі метафори (тут і далі – інтерпретація Мизайла Лецкіна): “...Бог... Сином Своїм вся язики спасе Євангелієм і крещенієм...” (слово *язик* вживалося нашими предками метафорично у значенні “народ”); “Віра бо благодатная по всій землі распростресе, і до нашего языка руськаго дойде, і законное езеро пресище, євангелєській же істочник наводивси, і всю землю покрив, і до нас проліявся” (“Бо благодатна віра по всій землі поширилася, й дійшла до нашого языка руського, й висушила озеро закону, наводнивши євангелєське джерело, і всю землю покривши, і на нас пролившиися”); “...і похвали Благого Бога, всім сим строїтеля” (“і похвалив Благого Бога, усього цього будівничого”)...

Олексій ОПАНАСЮК,
голова обласної організації
Спілки письменників України

(1000-річчя літописання і книжкової справи в Україні: Матеріали обласної науково-практичної конференції. – Житомир: Полісся, 1999. – С.20)

ЖИТОМИРЩИНА ЛІТЕРАТУРНА: З ТРИДЦЯТИ ЛІТ, ЩО ПІСЛЯ ВІДЛИГИ

...Отже, трошки про перші тридцять літ. Їх ужинок – це до півтисячі книг, збірок, серед яких... доробок літературознавців Миколи Скорського, Петра Білоуса, Степана Пінчука, Людмили Бондарчук, Леоніда Монастирецького, Олександра Чиркова, Ванди Чайківської, Михайла Лецкіна, Станіслава Пультера та ін. ...

Лесь ДУБРІВКА

(“Косень ’94-98”. = *Житомир: АСА, 1999.* – С.7)

ЛЄЦКІН МИХАЙЛО народжений 1932 року в м.Орші (Беларусь). Закінчив 1950 року середню школу в м.Золотоноші на Черкащині, у 1955 році філологічний факультет Московського держуніверситету, там же 1968 року захистив дисертацію. Кандидат філологічних наук, доцент. Працював учителем, журналістом, але переважно – вузівським викладачем. У Житомирському педінституті (нині – педуніверситеті) був заступником дека-

на, завідувачем кафедри, нині викладає латину на факультеті іноземних мов. Автор шести поетичних книг, головним чином для дітей.

(“Косень”. – 2-3 / 1999. – С.106)

xxx

ОТЧОГО САДУ ЦВІТ

Четверта персональна виставка творів різьбяр Віталія Клименка відкрилася в залі відділу мистецтв обласної універсальної наукової бібліотеки... Особливості творчої манери різьбяр, пошуки, які слід примножувати, характеризували мистецтвознавець М.О.Лецькін, заступник начальника управління культури облдержадміністрації Л.В.Скібінський, народний художник України, добрий наставник та сусід Клименкової родини М.А.Максименко (“То ж наче й мої мистецькі діти!” – мовив щиро), завідуючий відділом декоративно-ужиткового мистецтва училища культури А.М.Шевчук (висловив і конкретні побажання), народний лікар В.Л.Ляковський, голова ради обласної організації Національної спілки письменників України О.Є.Опанасюк...

Ігор ЛІБЕРДА.

(“Житомирищина”, 15 січня 2000 року; “Лицар синіх очей весни”. – Житомир: П.П.Пасічник, 2006. – С.56)

xxx

ЗАКОРІНЕНІ В РІДНУ РОДИЗЕМЛЮ

...На диво гарна ідея спала комусь на думку – організувати одночасний показ творчого доробку художників – батька й сина Камишних...

Чого ж шукають на цій виставці відвідувачі? Гадаємо, це тонко уловили давні шанувальники творчості батька й сина Камишних – подружжя Лецкіних: “Для цінителів образотворчого мистецтва, – записали вони в “Книзі відгуків”, – дуже повчально спостерігати, як тематика й кольорова гама батька (пейзажі, особливо з хатами під стріхою, та натюрморти) переливаються в картини сина і як разом з цим змінюється тональність світосприймання: на зміну ясному, незахмареному поглядові Костянтина Камишного у довкілля (“Дивіться, люди, яке диво оточує наше, хай і складне, життя, і радійте!”) приходять напружений пошук сенсу життя Юрієм Камишним... Ну, а володіння фарбами й пензлем в обох майстрів – неперевершене і стирає межу між мистецтвом і життям. Щастя й здоров’я вам, нових вернісажів, любі творці!”...

Валентин ГРАБОВСЬКИЙ.

(“Орієнтир 6+1”, 2 березня 2000 року)

xxx

ЮВІЛЕЙ, АБО ПІСЛЯ ПОСТСКРИПТУМУ...

...А тепер про пам'ятники; зацитую відомого в житомирських літературних колах Михайла Лецькіна: “Житомир, нівроку, поступово збагачується пам'ятниками і погруддями визначних своїх синів, у тому числі й велетнів національного духу, тих, хто так чи інакше причетний до багатой історії старовинного міста. Але якщо запитати себе чи когось, чому пам'ятники Шевченку чи Сергію Корольову поставили саме в цьому місці, а не десь в іншому, то ніхто переконливо цього не обґрунтує. Так вирішило начальство...”¹⁰.

(Євген Концевич. *Тутешня кава*. – Житомир, 2000. – С.62-63)

xxx

ВИШУКАНА НЕПОВТОРНІСТЬ

¹⁰ Див.: «Де кому пам'ятник ставити» (с.77).

Було в Народицькому районі гарне й квітуче село Великі Кліщі... Син цього затишного колись куточка поліської землі, член Національної спілки письменників України Василь Сташук – добра й чуйна до людських тривог особистість, поет, який черпає силу в любові до рідного краю, до людей. Тривогами сьогодення перейнята вся його творчість. Такою є й нова книга віршів поета “Освідчення”, яка побачила світ у житомирському видавництві “Полісся”.

Доцент Житомирського педагогічного університету імені Івана Франка Михайло Лецкін у передньому слові до збірки визначив її найхарактернішу рису словами: “Поезія контрастів і любові”¹¹. Й це справді так, бо в ній злилися воєдино біль втрат і гіркота розлук із глибоким почуттям любові – до матері, до коханої, до рідної землі...

Антон ЛІСОВСЬКИЙ,
кандидат педагогічних наук, доцент

(“Житомищина”, 16 червня 2001 року)

xxx

ТАМ, ДЕ МАЛИН, ТАМ, ДЕ ОВРУЧ...

¹¹ Див. с.77.

Я знав, що А.С.Малишко колись вчителював на Житомирщині, до Вручого-Овруча був направлений після інституту... Літературознавець Михайло Лецькін повідомив, як з ініціативи директора <А.Малишка> впорядкували шкільну садибу, подбали про новий сад, і про те, що Андрій Малишко дописував до окружної газети, вивчав історію Вручого-Овруча. “З людьми сходився запросто. І не без смутку: невдалік школи залізнична станція, склади заготзерна аж тріщать, а в оселях злиденність, по селах і в містечку повно прохачів, людей з опухлими ногами. В родинях керівного люду варять їжу тільки по ночах – аби не дратувати людей запахом”¹².

(Опанасюк О. Все Боже, лише гріхи наші... - Бердичіврегіонвидав, 2001. – С.67, 71)

xxx

ПРОСЛАВИВ НАШ КРАЙ

Огієнківські читання відбулися у Житомирському училищі культури. Відкрив їх вступним словом про нашого славетного земляка Івана Огієнка та його творчий внесок у культуру і славу землі української голова обласного відділення Національної спілки письменників України Олексій Опанасюк. Своїми думками про видатного си-

¹² Див.: «Літа ті звідав у Овручі» (с.84).

на Україні поділилися кандидат педагогічних наук, лауреат премії імені І.І.Огієнка Людмила Бондарчук; брусилівчанин, учасник звільнення Житомира від німецько-фашистських загарбників Іван Волинець; директор Житомирського літературного музею Віталій Єремєєв; письменники Михайло Лецькін і Микола Скорський; скульптор Василь Фещенко...

Галина МАЛИН

(“Житомищина”, 1 лютого 2002 року)

xxx

ЛЕТІТИ НА СВОЇХ КРИЛАХ

Кожна нова книга відомого житомирського прозаїка Євгена Концевича – дивовижне відкриття для читача і шанувальника високохудожньої літератури. Небагато їх, тих книг, видано за життя письменника, а одна з них – “Вона йшла усміхнена...” – щойно з’явилася друком у книжковій серії «Бібліотека журналу “Авжеж!”». ...варто назвати імена людей, причетних до видання книги Євгена Концевича: впорядкувала її доцент педуніверситету Ванда Чайківська, ґрунтовну післямову написав кандидат філологічних наук М.Лецькін¹³, своїх зу-

¹³Див.: «Я живий на всі 200 відсотків...» (с.80).

силь доклали художники М.Бутковський та В.Кобилінський, письменник та видавець В.Косенко...
Петро БІЛОУС

(“Вільне слово”, 10 липня 2002 року)

xxx
“СІЯТИ ЗЕРНА ДОБРА”

Виважене слово літературознавця, вченого, кандидата філологічних наук М.О.Лецькіна прописалося на шпальтах не лише міських, обласних, а й провідних всеукраїнських періодичних видань. Михайло Олександрович оперативно відгукується на вихід у світ непересічних книжкових новинок. Глибоко, вдумливо аналізує твори земляків, висловлюючи принципи і, як правило, доброзичливі зауваження, побажання. Добре знайий і читачам “Житомирщини”, на сторінках якої виступає не лише з літературознавчим, а й зі власним творчим доробком. Вийшов з друку другий том “Поліського дивосвіту” (“Література рідного краю”), й критик не забарився з його ґрунтовним прочитанням, запропонувавши аналітичну статтю зі слушними міркуваннями¹⁴.

Мовознавчий і літературознавчий доробок ученого відомий не тільки в Україні, а й у Росії,

¹⁴Див.: «...Ти не в силі не любити цей рідний куток землі...» (с.79); матеріал було опубліковано в іншому виданні.

Казахстані. В «гірлянді шани» Лесі Українки – і його лінгвістичне дослідження особливостей публіцистики геніальної нашої землячки.

Не тільки філолог, літературознавець, учений, а й поет. Сердечно вітаючи Михайла Олександровича з поважною датою, пропонуємо увазі читачів вірші з його поетичного зошита...¹⁵

(«Житомирщина», 6 серпня 2002 року)

xxx

КИЇВСЬКІ ПИСЬМЕННИКИ НА ЖИТОМИРЩИНІ

Напередодні Великодня в Житомирі відбулось виїзне засідання секретаріату Національної спілки письменників України...

Нині на Житомирщині – 30 членів НСПУ, ще десять рекомендовані до спілки; щороку виходить 50 книг... Книги ж видаються, щоправда, здебільшого власними зусиллями і коштом – тому невеликими накладками... Адже спонсорів, як завжди, бракує (власних сил теж) – потрібна державна підтримка талановитих авторів. На цьому постійно наголошувалось у розмові...

Продовженням спілкування були зустрічі з молоддю в житомирських університетах. У педа-

¹⁵ Див.: “Схід сонця стріча. Співав і кликав... Чую і досі акорди...” (с.96).

гогічному гостей привітав його ректор П.Саух, який розповів про вуз, його традиції, набутки. Перед студентами зі своїми творами виступили поети Юрій Завгородній та Наталя Клименко, житомирські письменники Михайло Сич, Михайло Лецкін, Валентин Грабовський, Світлана Штатська та молоді літератори з обласної Мистецької гільдії “Неабищо” Наталя Шеремета, Ілля Стронговський, Олег Левченко...

Марина ОЛЕКСІЄНКО, Гнат ШАРВАРІВ.

Житомир

(«Літературна Україна», 15 травня 2003 р.)

xxx

З ГУРТУ ЖИТОМИРСЬКИХ ПРОЗАЇКІВ

Михайло Лецкін. Відблиск одвічного неспокою (З творчого доробку житомирських прозаїків). – Житомир, 2003.

Появою щороку в наших місцевих видавництвах збірок оповідань, поезій, нарисів, публіцистики і навіть повістей уже нікого сьогодні не здивуєш, – люди пишуть, знаходять спонсорів, видавців. Але щоб часто виходили й збірники літературно-критичних матеріалів – такого не пам’ятаю. Тому з приємністю перегортаю книжечку “Від-

блиск одвічного неспокою”, що її виніс на суд читачів доцент Житомирського університету імені Івана Франка Михайло Лецькін, давно вже відомий своїми публікаціями в місцевій пресі, “Літературній Україні”, альманахах, журналах.

“Герої” рецензій і статей М.Лецькіна – різні за віком та творчою манерою письменники; і критик, пам’ятаючи про це, прагнув чітко окреслити кожного з них як творчу індивідуальність. Бо й справді: в О.Опанасюка “всі повісті та оповідання – це суцільна охудожнена й водночас документальна Житомирщина з її містами, містечками, селами, вулицями, водоймами, урочищами... і, звичайно ж, людьми”; Анатолій Шевчук – “тонкий знавець людської психіки, майстер спостережливого вловлювання її перебігів”; ім’я Є.Концевича “нерозривно пов’язане з поняттям житомирської прозової школи в сучасній українській літературі – як ім’я одного з її зачинателів і яскравих представників”; двадцятилітній дебютант О.Кулеш «діалектною стихією... органічно вписався в житомирську прозову школу, характерною прикметою якої є “мовний реалізм”».

Не буду заглиблюватися в конкретний матеріал збірника – читачі складуть йому власну оцінку. Хочу лише привернути увагу до яскраво вираженого у творчій практиці автора прагнення дивитися на художній твір письменника крізь призму його мовної майстерності (мабуть, тут добре кон-

тактують Лецкін-мовознавець із Лецкіним-літературознавцем). Ось чому, приміром, в оповіданнях Г.Шкляра він щиро захоплюється саме цим талантом оповідача: “Теннадій Шкляр віртуозно володіє найважливішою письменницькою зброєю – соковитою мовою, що переливається всіма барвами й відтінками українського слова”.

Завершуючи ці нотатки, хочеться сподіватися на те, що час від часу з’являтимуться в нас ось такі, хай і невеличкі, узагальнюючі праці, які б розширювали наші уявлення про справді багату житомирську прозову школу.

Микола СКОРСЬКИЙ.

(“Житомирищина”, 17 січня 2004 року)

xxx

ВЕЧІР ПОЕЗІЇ В МАЛИНІ

16 січня в Малинському районному Будинку культури відбувся вечір поезії, присвячений 60-річчю Василя Сташука....

Доцент Житомирського педуніверситету, давній друг ювіляра Михайло Лецкін засвідчив: ”Василь Сташук – поет великих контрастів, його творчий всесвіт постійно пульсує між двома про-

тилежними полюсами і цим самим тримається в динамічній рівновазі”...

Богдан ЛІСОВСЬКИЙ

(“Вільне слово”, 30 січня 2004 року)

xxx

КАФЕДРА СЛОВ'ЯНСЬКИХ ТА ГЕРМАНСЬКИХ МОВ

...З 1977 по 1989 роки кафедру очолював доцент М.О.Леєкін.

КАФЕДРА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

...Сьогодні на кафедрі працюють доценти М.О.Леєкін, В.Є.Прищеп, кандидат філологічних наук, старший викладач С.Ф.Соколовська... Старший викладач Г.А.Поліщук працює в університеті з 1955 року, доцент М.О.Леєкін – з 1972 року, доцент В.Є.Прищеп і старший викладач В.П.Прищеп – з 1976 року.

(Ювілейна книга: Житомирськом-у державно-му університету імені Івана Франка - 85 років. – Житомир: Видавець М.Косенко, 2004. – С.141, 168)

xxx

ДЕЩО ПРО ЛАТИНУ

У видавництві Житомирського державного університету ім. І.Франка вийшов методичний посібник для студентів-англістів «Латинська мова». Про це можна було б і не згадувати на шпальтах «Літературної України», зважаючи на провінційне походження видання, на те, що, як зазначено на початку посібника, «підручників з латинської мови (латини, як говорять зазвичай) існує чимало, якихось відкриттів у цій галузі ніхто не очікує», і на те, що сама по собі латинська мовна проблематика нібито задалека від наших літературних справ... Однак деякі нюанси дають підстави звернути на «житомирську латину» певну увагу.

Річ у тім, що творцем цього посібника є кандидат філології, доцент Михайло Лецкін – людина, близька до письменницької організації, автор опублікованих в обласному центрі книжок «Відблиск одвічного неспокою (з творчого доробку житомирських прозаїків)» (2003 р.) та «Я інших не сповідую знамен! (миттєвості поетичного життя Житомирщини)» (2004 р.) і низки публікацій (рецензій, репортажів, повідомлень) у «Літературній Україні». Тож не дивно, що й своєму латинському посібникові (а це плід його викладацької праці останніх шести років) автор надав деякого літературного забарвлення. Так, у дидактичних матеріалах, які передбачено постійно використовувати в нав-

чальному процесі, натрапляємо на ті місця з “Енеїди” І.Котляревського, де контакти українізованих троянців і латинян-римлян передано своєрідним українсько-латинським суржилом, на латинські назви книжок і окремих творів українських письменників (“*Contra spem spero*” Лесі Українки, “*Boa constrictor*” І.Франка, “*Persona grata*” М.Коцюбинського, “*In te speravi*” С.Майданської, “*Veritas in profundo*” житомирянина І.Редчиця) – тим самим і на заняттях з латини актуалізуються надбання вітчизняного красного письменства. Для шанувальників літератури становлять інтерес і наведені в посібнику деякі сентенції та поради метра давньоримської поезії Горація побратимам-почаївцям: “Поети прагнуть або приносити користь, або втішати”, “О імітатори, рабське бидло!”, “Поетам не дозволили бути посередніми ні люди, ні боги, ні книжкові крамниці”, “Мінливим характерам і поколінням слід надавати типовість”, “Кому могла б дістатися солодка перемога без праці?” – і, звісно ж, хрестоматійне й безсмертне звернення Горація “До Мельпомени” з відомими рядками “Я спорудив пам’ятник, довговічніший за мідь” і “Весь я не вмуру”, які дали поживу для самоосмислення поетам пізніших часів (зокрема, О.Пушкіну).

Олексій ОПАНАСЮК

(“Літературна Україна”, 14 липня 2005 року)

XXX

“КОВЧЕГ” ДРУЖБЫ

Журналу исполнился год. За это время его узнали не только в регионах Украины, но и в ближнем и дальнем зарубежье. Сегодня в гостях “Коммуниста Полесья” Сергей Дунев – редактор “Ковчега”.

Корр. Сергей Васильевич, чем интересен ваш журнал?

С.Д. Прежде всего русскоязычной поэзией. Она на голову выше русскоязычной прозы. Так сложилось, что житомирские русскоязычные прозаики отстают от поэтов. В четвертом номере напечатана статья знатока литературы Михаила Лецкого¹⁶. Он придерживается такого же мнения. Есть рубрика “Лягушатник”, в которой печатаются стихи для детей. В ней представлены стихи Семена Островского, который сейчас живёт в Нью-Йорке, Михаила Лецкого (он не только критик, но и хороший поэт)¹⁷ ...

Беседу вёл С.КУЧУГУРА.

(“Комуніст Полісся”, 29 вересня 2005 року)

¹⁶«Вибір є. Середини немає...» (с.81).

¹⁷ Див.: «Карусель. Волшебные слова. Крапива. Библиотека. К логопеду. Концерт. Заводная курочка» (с.98).

XXX

МОВОЮ СЕРЦЯ (Про творчість Валентина ГРАБОВСЬКОГО)

...На урочистих зборах, присвячених 40-річчю Житомирської письменницької організації, торік промовці згадували Валентина Грабовського... Слухаючи, ловила себе на думці, що про поета написано не так і мало. У різний час про його творчість відгукувалися С.Крижанівський, Б.Олійник, М.Скорський, І.Ліберда, Ф.Дерев'янка, А.Лісовський, А.Журавський, П.Білоус, Л.Бондарчук, М.Лецькін¹⁸, А.Савинець, Т.Масенко, М.Миценко, Ю.Щербак, П.Федотюк, М.Сидоржевський та інші поети, журналісти, побратими по перу...

Людмила БОНДАРЧУК.

(“Літературна Україна”, 31 серпня 2006 року)

xxx

ГІТЛЕР КАПУТ!

Auf Wiedersehen, Hände hoch, Hitler kaput..., – виявляється, німецька мова цим не обмежується.

Якось, гуляючи ін'язом, ...придивилась до таблички – кафедра німецької мови... Радісний пе-

¹⁸ «У світі грізному вчимось життю радіти» (с.76).

редзвін голосів на кафедрі сповіщає, що в основному тут працюють молоді співробітниці.

Мало не забула про чоловіків – їх тут аж троє, але кожен заслуговує на прижиттєвий монумент... Особливою увагою користується викладач латини Михайло Олександрович Леєкін, адже йому вже років і років... Зате він знаходить у собі сили працювати і навчати студентів премудростям стародавньої мови...

Мирослава МИРОНЕНКО

(“Універсум”, Житомирський держуніверситет, листопад 2006 року)

З ЛИСТІВ, ЗАПИСОК І НЕОПУБЛІКОВАНИХ ВІДГУКІВ

РЕЦЕНЗИЯ НА РУКОПИСЬ СБОРНИКА СТИХОВ МИХ. ЛЕЦКИНА «О ДЕВУШКЕ ТАНЕ»

Михаил Лецкий, безусловно, обладает поэтическим талантом. Владеет он и поэтической техникой: четко и порою интересно рифмует, почти нигде не сбивается с ритма. Это позволяет ему от работ ученических, которые также попали в рецензируемую рукопись, перейти в лучших вещах к обоснованным попыткам сказать свое, свежее и впечатляющее, слово.

Вот одно из наиболее удачных в рукописи стихотворение «Город станет родным» (привожу его полностью – оно не займет много места, потому что автору присуще умение в лаконичной форме выразить значительное содержание):

Приедешь в город по распределенью –
Он неуютным кажется, чужим.
И долго говоришь: «У вас, в Тюмени...»,
Мечтою уносясь к местам иным.
Но жизнь, работу, радости, сомненья –
Всё постепенно связываешь с ним.

И скажешь вдруг: «А вот у нас,
в Тюмени...» —

И город станет навсегда родным.

Такие стихи можно печатать сразу, они не требуют доработки. Но сборник состоит не только из таких вещей. В большинство стихотворений должны быть внесены некоторые исправления. Рассмотрю по порядку стихотворения сборника, высказывая и свое общее отношение к каждой вещи, и конкретные замечания по отдельным строчкам.

Страница истории. Стихотворение неплохое, но хорошо было бы поискать более впечатляющую концовку. «Они свои покинули селенья...» — из предыдущего ясно.

Весенняя картинка. Следует найти более интересную концовку. «Весна пожаловала» — прозаично.

«Если трезво смотреть на вещи...». Поэтичное стихотворение.

О девушке Тане. Стихотворение довольно схематично, характеры героев не индивидуализированы, но можно оставить, если автор еще поработает, устраняя эти недостатки. «В глаза тебе совесть твоя глядела» — неудачно, надуманно.

Пришел январь. Поэтично передано ощущение зимнего дня с его бодрящим морозом, с при-

сущей в такую погоду здоровому человеку жаждой деятельности, движения¹⁹.

Над букетом. Стихотворение оцениваю очень высоко. Оно из тех, которые как будто ни о чем, а на самом деле ими бывает сказано очень много.

Дочурка. Хорошее стихотворение, тонко передающее взволнованное настроение молодых родителей. «Повтóрит» – ударение не на месте.

«На асфальтовые улицы...». Думается, что пока печатать не следует, несмотря на то что многое в этом стихотворении красиво. Вторая половина стихотворения очень неопределенна, противоречива.

«О стихах я забочусь...». Хорошее стихотворение об отношении автора к своим стихам. «Нужно рифмой одеть их» – может быть, заменить «нужно в рифмы одеть их»? Ведь одной-единственной рифмой не обойдешься.

«И так всегда...». Очень хорошее стихотворение о вечной неудовлетворенности достигнутым.

Дальше идут переводы. Не имея подстрочников переведенных произведений, не смогу ничего сказать о том, насколько точны переводы. Если же оценивать их так же, как перед этим я оценивал оригинальные стихи, то все представленные переводы заслуживают опубликования.

¹⁹Ця оцінка особливо зворушлива з огляду на те, що автор рецензії, свердловський (екатеринбурзький) поет Євген Фейерабєнд, писав її, будучи багато років прикутим до ліжка невиліковною недугою.

Было бы хорошо, если бы автор дополнил рукопись новыми интересными стихами (ведь в рукописи всего около четырехсот строк), в которых ему следует стремиться к более живописному, полнокровному изображению конкретных примет действительности, к усилению всей образной системы своих произведений.

Е.Фейерабенд.

27 мая 1957 г.

xxx

9 декабря 1957 года

Уважаемый товарищ Лецкий!

В Вашем споре с рецензентом газеты «Тюменская правда» т.Крицким нельзя сказать, что абсолютно правы Вы и абсолютно неправ Ваш оппонент... Если заняться разбором недостатков Вашей рецензии, то их можно было бы насчитать немало. Но мы не собираемся этим заниматься. Мы перейдем к существу Вашего спора с Ф.Крицким. А по существу Крицкий выступил тенденциозно и явно неправильно. Его рецензия, носящая скороспелый характер, не проникла в суть рассказов сборника, не помогла молодым авторам. Вместо всего этого Крицкий занялся мелкими придирками к Вашей статье и при этом не всегда по существу. Явная натяжка – разговор о какой-то самодетальной литературе. Автор не понял или не

захотел понять Вашей мысли, хотя для профессионала она вполне ясна. Большая ошибка со стороны Крицкого считать рассказ В.Васильева «Мостик» одним из самых интересных в сборнике. Тема рассказа очень избита и подана в трафаретной форме.

Ваша ответная рецензия на статью Ф.Крицкого написана по существу и во многом справедлива. Редакции «Тюменской правды» следовало бы отнестись к ней более внимательно...²⁰

С приветом

Зав. отделом критики и библиографии «Литературной газеты» В.Бавина

xxx

²⁰Восени 1957 року Тюменське книжкове видавництво опублікувало колективну прозову збірку «Наши рассказы». М.Лецькін у газеті «Тюменский комсомолец», де він працював, оприлюднив свою рецензію на цю збірку, висловивши, при загальній позитивній оцінці, декілька критичних зауважень. Наївний рецензент не врахував того, що упорядником і одним із об'єктів критичних думок був редактор обласної партійної газети «Тюменская правда». Не дивно, що буквально назавтра в газеті «ображеного» редактора з'явилася гнівна стаття – величезний двосторінковий «підвал» - працівника обласного радіокомітету Ф.Крицкого з красномовною назвою «По поводу одной порочной рецензии». М.Лецькін спробував спростувати найбільш одіозні пасажі філіппіки Ф.Крицкого в новій статті, але ні «Тюменская правда», ні тим паче бідолашний «Тюменский комсомолец» публікувати цю статтю не схотіли. М.Лецькін відіслав усі матеріали на суд до московської «Литературной газеты», і наведений лист В.Бавіної є відповіддю на ситуацію. Слід додати, що за тодішніх звичаїв не зовсім благонадійному М.Лецькіну довелося покинути роботу в такому ідеологічному органі, як обласна молодіжна газета, а бажання займатися літературно-критичною діяльністю в нього було відбито рівно на сорок років.

Уважаемый тов. Лецкий!

Из присланных Вами через Е.Ружанского шести стихотворений, на наш взгляд, заслуживают внимания два. Это – шуточное «Я шла за водой через тропку». Эту вещицу я оставляю в расчете на опубликование в одном из номеров журнала, когда представится возможность. Но есть одно замечание: называться оно должно несколько иначе, а именно «Я по воду шла через тропку». А то ведь, идя за водой по ее течению, можно далеко уйти.

Второе стихотворение, «Ко мне приехал в гости...», возвращаю для небольшой доработки. Самая последняя строка неточна: видимо, надо сказать, что не над миром Ваш персонаж пытается вершить суд, а над делами людей, до которых он еще не дорос.

28/II-58 г. Н.Куштум, редактор отдела поэзии журнала “Урал”

xxx

РЕКОМЕНДАЦИЯ
для вступления в члены Союза советских
писателей СССР

Лецкий Михаил Александрович – один из молодых и быстро растущих поэтов Тюмени. Я пристально слежу за творчеством М.Лецкого с пер-

вых лет участия его в литературной жизни Тюменской области и твердо убежден в его незаурядных поэтических способностях, в стремлении овладеть художественным мастерством.

Стихи Михаила Лецкина систематически публикуются на страницах газет «Тюменская правда» и «Тюменский комсомолец». Ряд его стихов помещен в сборнике «Земляки», а также в 1 и 2 номерах альманаха «Сибирские просторы», выпущенных Тюменским областным книжным издательством. Ныне издательство планирует к выпуску в свет первый сборник произведений М.Лецкина «Ритм сердца».

Стихи молодого поэта подкупают читателя хорошим знанием жизни и глубоко лиричны. Особенно запоминаются стихи «О девушке Тане», «Город станет родным» и др. Нельзя не отметить успешную работу поэта над переводами стихов поэтов других национальностей, в том числе и произведений молодых авторов из среды малых народностей Севера. Михаилом Лецкиным переведен ряд стихов ненецких поэтов Л.Лапцуя и И.Юганпелика. Я, владеющий ненецким языком, могу с удовлетворением отметить, что переводы М.Лецкина с ненецкого языка предельно точны и прекрасно передают национальный колорит оригиналов стихов.

Михаил Лецкин – ассистент при кафедре русского языка Тюменского пединститута – принима-

ет самое активное участие в работе областного литобъединения, являясь членом его бюро.

Всё это дает мне основание горячо рекомендовать Михаила Лецкого в члены Союза советских писателей СССР.

Член ССП Ив. Гр. Истомин,
членский билет №1858.

10 апреля 1958 г.²¹

xxx

Дорогой Миша!

О твоих стихах. Скажу откровенно: многое из посланного меня порадовало. В шестой номер буду предлагать: “Тайгу, любовь мою”, “Если трезво смотреть...”, “Ты их забыл?”, “Почта”, “Нет ничего понятнее...” и “Балладу о юности”. Надеюсь, в любом случае два-три из них пройдут обязательно. Дополнительно сообщу где-то 25-27 с.м., когда решится окончательно.

Жду добрых вестей и новых стихов.

²¹ Варто нагадати, що за часів М.Хрущова всі партійні та адміністративні органи були поділені на промислові та сільські. В Тюменській області склалося так, що видавництво підпало під вплив промислового обкому партії, а відділення Спілки письменників – під вплив сільського. М.Лецькін як поет мав більше прихильності серед «промисловиків», аніж серед «сільськогосподарників». Ось чому як ця, так і деякі наступні спроби долучити літератора до Спілки письменників не мали остаточного успіху, тоді як з публікаціями в періодиці та з виданням авторських збірок справи у М.Лецькіна йшли в цілому непогано.

Жму лапы.

Леонид Шкавро, отдел поэзии журнала
«Урал».

10/У 1958 г.

xxx

Уважаемый Михаил Александрович!

Мы с Вами виделись на совещании молодых писателей и, по-моему, договорились о стихах. Ваши переводы ненецких поэтов идут в 9-м номере журнала.

С товарищеским приветом

Ю.Трифонов, редактор отдела поэзии журнала
«Урал»

17/УП-58 г.

xxx

Уважаемый Михаил Александрович!

Вероятно, Вы уже раньше имели возможность узнать о том, что два из Ваших стихотворений мы дали с портретом и краткой врезкой. Сейчас высылаю парочку вырезок, что не успел сделать до мая. Думаю, Вас не особенно огорчит то, что познакомили читателей мы пока лишь с малой частью написанного Вами. Важно было сказать: есть такой поэт в Тюмени. А теперь дело за Вами: шлите хорошие стихи на темы, близкие солдатскому пониманию, – доро́га для них открыта.

Стихи, которые не прошли, я пока держу при себе: возможно, что-нибудь еще пройдет на газетную полосу, поскольку Вы уже причислены к лику избранных.

В порядке замечания: для нас «Я по аоду шла...» не подходит, потому что герой ее – разгильдяй все-таки...

На этом позвольте пока пожать Вам руку: работа газетная не дает возможности распространяться.

4.5.59 г. А.Тетеревлев

(ежедневная газета Сибирского военного округа «Советский воин»)

xxx

Дорогой Михаил Александрович!

Наверное, Вы уже получили мою книгу «Рос-тіть, дубочки», которую я послал Вам из Ялты, и знаете, что я нахожусь сейчас на лечении в тубинституте. Недавно мне пришлось перенести очень тяжелую операцию: удаление верхней доли правого легкого и торропластику. А весной проснулась чахоточка слева, и я на два месяца вызван «на бис» в ялтинский тубинститут... Чувствую себя сейчас гораздо лучше, к празднику собираюсь домой, в Киев.

Кое-что здесь написал (я сейчас готовлю для изд. «Дитвидав» новую книгу веселых стихов для

школьників). Посылаю Вам несколько стихотворений. Буду рад, если они Вам понравятся и Вы переведете для «Тюменского комсомольца». Позже я бы смог их включить и в сборник на русском языке, кот. намечается в Москве. Ваши переводы моих стихов для книги «Про Алешу и калошу» мне нравятся. И я Вам сердечно благодарен за внимание к моему скромному творчеству. Хотелось бы, чтобы наша творческая дружба успешно развивалась. Пришлите мне, пожалуйста, Ваши стихи. Я очень хочу познакомиться с Вашим творчеством. Пишите по адресу: Киев... Бойко Григорий Филиппович.

Желаю Вам всего наилучшего. Ваш Грицько Бойко.

18/ІУ.60 г.

xxx

Дорогий друже Михайле Олександровичу!

Листа і газету одержав давно, але з відповіддю, наслідуючи Вашому прикладу, затримався, бо не був довгий час у Києві. Все літо відпочивав на своїй дачі в Кончі-Заспі (23 км від Києва, на Дніпрі). Відпочивалось добре, а заодно і працювалось: написав чимало нових віршів, кілька текстів для книжок-картинок, в тому числі – “Ми збираємось в політ”, – по свіжих слідах Білки та Стрілки (для малюків). Може, ця невеличка річ і Вам спо-

добається, і Ви перекладете для “Тюм. комсомольця”? (Надсилаю також і нові жарти.)

Ще раз від усього серця дякую за чудові, висококваліфіковані переклади моїх віршів. Всі Ваші нові переклади: “Фома собирается в поход”, “Всё делать своими руками”, “Как учится брат” – я включил в книгу избранных стихов для школьников и октябрят, которая должна выйти в начале 1961 года в изд. “Молодая гвардия” в Москве. Договор они мне прислали, переводы, как писала редактор, одобрены.

Пробачте, не помітив, як перейшов на російську мову. Це, мабуть, тому, що назви віршів, які Ви переклали, писав по-російському... Отож – маю вийти у “Молодій гвардії” в тому році.

Що у Вас нового? Де відпочивали? Як здоров’я Ваше, сім’ї? Що нового написали останнім часом? Які книги видали і що має ближчим часом вийти?

Тисну руку. Гр. Бойко <Серпень 1960 року>.

xxx

Шановний Михайле Олександровичу!

Я написав для молодших школярів “Зелену аптеку”. Може, Ви б її переклали на російську мову? Звичайно, якщо сподобається... Можна було б дати в газеті з невеличкою передмовою: мовляв, про лікарські рослини, про зелену аптеку розкаже

дітям на сторінках нашої газети український поет Грицько Бойко... Ну, та це Вам видніше, як зробити. Ви ж в недалекому минулому газетяр.

Ну, що чути з нашою книжечкою²²? Чи були Ви у видавництві?

Привіт сім'ї. Вітайте Вепринського²³. Коли щось перекладете з надісланого Вам, – зразу ж надсилайте мені. Я десь щось обов'язково проштовхну.

Ваш Грицько Бойко.

19/IX-60 р.

xxx

Дорогой Миша!

Безусловно, ты вправе гневаться на меня за таинственное исчезновение из обетованного града Тюмени. Мне впору каяться, но это нелепо, да и вряд ли нужно. Я в Пензе устроился на работу очень хорошо, с квартирой же вопрос зело тугой: искал частную два с половиной месяца и нашел очень плохонькую. Одно утешение: за время поисков много писал.

Литераторы здесь интересные и организация очень живая. Я говорю не только о членах Союза, но и о таких, как мы с тобой. Печататься здесь

²²«Про Алёшу и галошу» (вийшла в Тюменському книжковому видавництві).

²³Петро Ількович Вепринський був на той час викладачем зарубіжної літератури Тюменського педінституту; свого часу він навчав у Донецькому вузі студента Грицька Бойка.

нелегко, но, думаю, будет всё же проще, чем в нашей старой, но несколько оскудевшей в размахе и поисках Тюмени.

Меня очень интересует вся литературная тюменская жизнь. Что поделявает наш «друг» Мальцев²⁴? Чем занимается издательство? Как они все там поживают? Если идет там книга твоя – жми ее вовсю.

Как поживает Федя? Ему – самые дружеские пожелания. Но не говори, где я. Или скажи, что в Оренбурге.

Вале и детям – громадной величины привет. Рад бы был видеть вас здесь – в Пензе. Крепко жму руку.

Яша <Танин>.

13.07.61

xxx

РЕЦЕНЗИЯ НА СТИХИ М.ЛЕЦКИНА (г.Тюмень)

Когда знакомишься со стихами Михаила Лецкина, радуется их тематическое разнообразие. Молодой поэт не замыкается в узком кругу интимных переживаний. Он ищет новые темы, подсказанные жизнью, обращается к историческим событиям прошлого. Далеко не все темы решены поэтом

²⁴Ряд тюменських письменників звинувачував (і небезпідставно) тамтешнього прозаїка С.Мальцева у плагіаті.

удачно, много досадных промахов, срывов. Оно и понятно: первые шаги в поэзии всегда трудны. Но хочется верить, что М.Лецкин и впредь будет настойчив в своих поисках. Поиски нужны для того, чтобы нащупать **свою**, любимую тему, обрести **свое** поэтическое лицо, **свой** почерк.

Из 35 стихотворений М.Лецкина, представленных на обсуждение, пять или шесть посвящены истории. И надо сказать, этот наброре слабые стихи. Эти стихи суховаты, риторичны, много в них прозаизмов. Когда же М.Лецкин пишет о том, что им самим глубоко прочувствовано, пережито, находятся и свежие слова, и удачные сравнения. Молодой поэт хорошо чувствует природу, умеет писать о ней увлекательно, вдохновенно (стихотворения «Весна» и «Зимнее утро»). Здесь есть поэтические находки.

Большая часть стихов М.Лецкина посвящена сегодняшнему дню. Это поэтические раздумья о делах и судьбах своих современников. Среди этих, на мой взгляд, наиболее интересных стихов М.Лецкина хочется отметить: «Город станет родным», «Пассажир», «Удачно женился...», «Поправка к мечте», «Вот они и встретились!». В этих стихах привлекает искренность интонаций, четкая мысль. Читая их, сопереживаешь автору, разделяешь его радость и негодование по поводу тех или иных жизненных явлений.

Сам М.Лецкий говорит в одном из своих стихотворений:

О стихах я забочусь,
Как будто о детях:
Нужно мыслью вскормить их,
Нужно рифмой одеть их;
Нужно выносить в сердце
Радость всю, все печали,
Чтоб, родившись, стихи
Правдой жизни звучали...

Хорошо сказано! И хочется надеяться, что М.Лецкий в своем творчестве будет следовать этим собственным словам. Он должен скорее пройти через неизбежный этап подражательства. Позволю себе закончить рецензию словами из стихов М.Лецкого:

Я знаю: не пришла еще удача,
Удача будет впереди!

Юрий Мячин <1961 рік>

xxx

Друже мій!

Можу подякувати ще і ще раз за добрі, кваліфіковані переклади.

Зараз я готую нову збірку для “Мол. гв.” (на 64 р.) – книга уже в плані підготовчих робіт. Здавати буду десь до травня (так домовився з зав. відділом піон. л-ри. Вона була у Києві в

командировці). До цієї збірки, нової, великої, куди ввійде щось близько 2000 рядків, я включу обов'язково і Ваші переклади, а їх у мене вже чимало.

Надсилаю і нові вірші – з нової моєї книги, яку я здав до “Дитвидаву”, - “Про Степана і сметану”. Будете мати час і охоту – перекладіть щось. На вибір. Що сподобається. Може, і в себе десь надрукуєте.

А живеться мені добре. Чимало нового написав і для школярів, і для дошкільнят. Переважно – гумор. Переклав С.Маршака “Пожар” заново для окремої книжки в “Дитвидаві”. А також переклав “Украдене сонце” Чуковського – теж для “Дитв.” на 63 р.

Ось такі справи. А як Ваші справи? Що нового написали? Що друкуєте? Надішліть мені нові свої книги. Особливо мені хочеться познайомитися з Вашими віршами для дітей.

Ну, буду кінчати. Тисну руку. Ваш Грицько Бойко.

P.S. Надсилаю і рукопис кн.-карт. “Здоровим будь”. Це йде цього року в “Дитвидаві” окремою книжечкою. <1962 рік>

xxx

Дорогий друже!

Щось Ви мовчите... А дуже хотілося б узнати, як Ви поживаєте, що новенького написали.

Мені все ще пишеться: оце вже більше, ніж три місяці, віршую день і ніч. Написав велику книгу гумору і сатири для школярів (коло 1000 рядків!). Частину з них послав і Вам для знайомства. А оце сьогодні надсилаю три тексти книжки-картинки. Почитайте, будь ласка. Може, щось перекладете. Особливу увагу зверніть на кн.-карт. “Про дідуся Тараса”: в 1964 р. будуть відзначати в **усьому світі** 150-річчя з дня народження Т.Шевченка. Думаю, що коли б був Ваш переклад як можна раніше, то ця б річ пішла – **и не единожды**. У нас всі ці книжечки будуть друкуватися у “Дитвидаві”. Хотілось би, щоб і рос. мовою вони побачили світ. Могли б ми запропонувати “Про дідуся Тараса” в Свердловське вид-во, де є у мене добрий приятель Борис Львович Крупаткін (якого й Ви, мабуть, добре знаєте). В свій час я в Свердловську видав 3 книги в перекладі покійного Ю.Ружанського.

Весною збираюся до Криму. Десь, мабуть, в березні поїду.

Пишіть. Не забувайте.

Тисну руку. Ваш Грицько Бойко. 30/I-63.

P.S. Пришліть свої нові книги. І ще: зберіть усе, що Ви переклали **моє**, і запропонуйте Свердл.

вид-ву. Надсилайте Б.Л.Крупаткіну, а я йому напишу листа. Добре? До книги включайте все, що тільки Ви переклали. Напишіть туди едиційну заявку, скажімо, на 64 рік, і надсилайте разом з рукописом Крупаткіну.

xxx

19 февраля 1963 года

Дорогой друг!

Получил Ваши письма и переводы. С ответом несколько задержусь, т.к. срочно выезжаю в Донецк для проведения читательских конференций по моим книгам в областной детской б-ке, пединституте и т.д. Возвращусь где-то в начале марта и сразу же поеду в Крым. Отвечу Вам из Крыма.

У меня к Вам просьба. 5-го марта 1963 г. исполняется 60 лет известной детской украинской писательнице и поэтессе Наталье Львовне Забиле. От имени Комиссии детской л-ры ССП Украины, юбилейной комиссии и своего имени прошу Вас организовать приветствие от тюменских писателей на имя Натальи Львовны. Приветствие посылайте по адресу: Киев, Орджоникидзе, 2, Союз писателей Украины.

Желаю всего наилучшего. Еще раз извините, что спешу: чемоданное настроение. Спасибо от всего сердца за такую большую творческую рабо-

ту – переводы моих новых стихов. Обнимаю. Грицько Бойко.

P.S. Переводы получил все – и те, что Вы посылали раньше: «Здор. будь» и др. Просто забыл написать Вам об этом.

xxx

Дорогий друже!

Дуже я завинив перед Вами: відповідаю з великим запізненням. Це пояснюється тим, що я був у командировці в лютому: запросили в рідний Донбас для проведення читацьких конференцій по моїх книжках (в Донецькому педінституті, в обл. дитячій бібліотеці, в школах, районних бібліотеках, в клубах на шахтах і заводах і т.д.).

Виступи мої в рідному місті пройшли дуже добре. А зустріч у педінституті, де викладачі після виступу влаштували мені бенкет, – залишиться у пам'яті на все життя.

А тепер про Ваші листи, переклади. Ви їх надіслали мені чималенько, і я буду говорити про все зразу. Перш за все – сердечне спасибі за таку увагу до моєї творчості. Я просто зворушений і не знаю, чим Вам і віддячу... Ну, та – живі будем...

Загалом – переклади мені подобаються. Багато з них зроблено на відмінно (це щиро!), є просто гарні, а є й слабенькі. Кращими вважаю: “Намудрил”, “Нашел тему”, “Что кому снилось”, “Рыбак

и червяк”, “Пятерка”, “Консультант”, “Чья победа”, “Забывалка”, “За что двойка”, “Если бы”, “Надоедливый”, “Прополка”, “Живая сказка”, “Пятерка”, “Умельцы”, “Сама видела”, “Еще разок”, “Подслушанный разговор”, “Объяснил”, “Сломанный стул”, “Неприятность”. Хороши: “Сколько лет”, “Как вчера я выступал” (очень хорош!), “Секрет по секрету” (очень хорош), “Докажи, что ты не волк”, “Коньки-баловники” (не лучше ли “озорники”?), “Бабушка и внук”, “Не знала”, “Вертун”, “Выступайченко”, “Звеньевой”, “О культуре пионера”, “Сонливица”, “Мое и наше”.

“О дедушке Тарасе”. Перевод хорош наполовину. Он был напечатан в газете “Юный ленинец” (наша, киевская, русская пионерская респ. газетка) в марте этого года. Я им дал, но они его одобрили только наполовину и дали остальные строфы на перевод какому-то русскому поэту (кажется, Чудному), соединили и напечатали. Вы извините, ради бога, что я за Вас расписался, т.е. сказал, что Вы возражать не будете (была спешка, и посылать Вам на доработку не было возможности). Где-то у меня затерялась газетка. Как найду – пришлю.

Как видите, переводы Ваши удачные. Отдельные мелкие замечания, я думаю, Вы учтете. После доработки, как я Вам и советовал, – всё перепечатайте, подготовьте в 2-х экз., можете написать “авторизованный перевод с украинского Мих. Лецкина” – и посылайте в Свердлов. изд-во на имя

Крупаткина Бориса Львовича (главному редактору, он меня хорошо знает). В сборник включите всё, что Вы переводили. У Вас наберется солидная рукопись. Я в свою очередь включаю Ваши переводы в сборник, который готовится в “Мол. гвардии”. Завтра посылаю.

В спешке я, наверное, забыл Вам послать еще цикл стихов (из той же книги. Она у меня будет называться “Секрет по секрету”). Сегодня посылаю. Будет время и желание – переведите.

Да, во время каникул передавали из Москвы, Всес. радио, “Пион. зорька”, моего “Консультанта” в Вашем переводе и еще что-то. Это я посылал. Вчера еще послал туда большой цикл в Ваших переводах. Кроме того, послал в “Мол. гвардию” для сб. “Семь цветов радуги” и в московский детский календарь. Если где-то что-то будет напечатано, сообщу. А Вы тоже посылайте: на радио (местное, свердловское, челябинское), дайте в местные коллект. сборники для детей и т.д. Куда хотите. Предложите газетам кое-что.

Жму руку. Гр. [Грицько Бойко].

P.S. Знайшов у столі газетку “Юный ленинец”. Надсилаю.

<Квітень 1963 року>

xxx

Миша, дорогой, добрый день!

Приезжали из Тюмени и сказали, что настроение у Вас удрученное. Да и Яша²⁵ встретил в Доме творчества Мврка Соболя, и тот рассказал ему о том, что вас там крепко зажали. Подробностей Яша мне не написал, но они и не важны. В общем-то я сам догадывался об этом по отсутствию Ваших книг. Поэтому я решил написать Вам раньше, чем собирался. Думал я это сделать в конце июля – начале августа, но, видно, надо сейчас.

Нам с Яшей пришлось быть скрытными, потому что мерзость Лагунова²⁶ беспредельна. Ему ничего не сто́ит позвонить в другой обком и сказать о любом из нас самую дикую гадость, какую только может изобрести его фантазия. И это не догадки о возможном. Это, увы, факты. Во всяком случае, со мной он это проделал дважды. А то, что будет знать кто-либо в редакции или в издательстве, через несколько дней узнаёт Лагунов. И я, и Яша для него уже недосыгаемы. Но наша программа еще не закончена, и поэтому чем меньше людей в Тюмени будут знать, где мы, тем лучше. Потому что каждому, кто уезжает и еще не успел пустить здесь корни, он может напакостить. Партийные работники здесь умнее, чем в Тюмени, но в общем и целом друг другу они верят больше,

²⁵ Яків Танін, російський поет, на той час переїхав із Тюмені до Пензи.

²⁶ Костянтин Лагунов – тодішній голова Тюменської організації Спілки письменників СРСР.

чем нам, людям беспартийным. Этим всё и объясняется.

Не думайте, что здесь рай. Здесь нет и, наверное, не будет таких условий, какие были раньше в Тюмени. Печататься здесь сложно, особенно поэтам, но всё-таки можно. Обстановка нормальная, здоровая. И отделением СП, и издательством руководят порядочные люди, а это очень и очень важно. Нет склок, группировок и т.д. В общем, нет того, что сильно мешает работать в таких городах, как Новосибирск или Свердловск. Опять же Москва близко, в ней можно часто бывать, а это очень важно. Выходит здесь и альманах.

Правда, Пензенское изд-во (как, впрочем, и Тюменское) висит на волоске. Пленум ЦК создает Комитет по делам печати, а у того первой же проблемой будет издательская реформа. Проект укрупнения издательств имеет оч. много сторонников, и весьма серьезных. Но пока вопрос всё-таки не решен. Есть какие-то (правда, небольшие) шансы на то, что областные изд-ва останутся в своем нынешнем виде. Наше изд-во предполагают слить с Саратовским. Там изд-во плохое, и поэтому настроение у писателей-пензяков мрачное. Но (всегда есть «но») пензенская организация будет держаться так же дружно, как она держится сейчас, мы сможем многое определять и в будущем Саратовском изд-ве. Пока это всё прожекты, но ведь многое начинается с прожектов.

Что касается Вас, то я знаю, что сейчас кандидатская степень не так уж далека от Вас. Упаси Вас только бог превращать эту степень в цель! Она – средство, ни в коем случае не более. Не забывайте, что Вы прежде всего поэт, что Ваша цель – писать и печатать хорошие стихи. И как бы сейчас ни было трудно в Тюмени = пишите как можно больше. От Вас всякие Мальцевы только того и добиваются, чтобы Вы перестали писать. Со временем всё, что Вы сейчас напишете, пройдет. Такие периоды приходится переживать всякому писателю. И, честно говоря, грош цена тому, кто их не переживал. Посему не вешайте носа, работайте. И пишите до предела смело и откровенно. Пишите спокойно то, чего сейчас нигде еще не печатают. Пока у Вас появится возможность печатать – это будет в самый раз. Работайте, как говорил Павленко, с запасом смелости. Только это может дать поэту широкую, большую известность. И обязательно посылайте стихи в Москву, плюйте на отказы и снова посылайте. Так испокон веков пробиваются все... Сие – мое Вам, так сказать, завещание.

У нас в основном всё по-прежнему. Живем, трудимся. Яша сдал в производство детскую книжку, поставили ему в план и взрослую. У меня вышла еще одна книжка. Днями вышло.

Жму руку. Привет Вале.

Ваш Д. <Исай Давыдов>.

24/У-63.

XXX

Исполнительный комитет Тюменского областного (промышленного) Совета депутатов трудящихся награждает ПОЧЕТНОЙ ГРАМОТОЙ поэта ЛЕЦКИНА Михаила Александровича за активное участие в Тюменской неделе советской поэзии.

Председатель исполнительного комитета
И. Шуляков

Секретарь исполнительного комитета

П. Потехин

4 ноября 1963 г.

XXX

Шановний Михайле Олександровичу!

Спасибі за гарний матеріал. До друку пропонуватиметься ось в такому вигляді (копія додається).

Прохання: вичитати (суттєве поправити) і повернути, додавши фото: Євг. Вас.²⁷ у вишиванці, колективно (з матір'ю), а також – “В саду Бориса Тена”.

Всього-всього Вам найкращого!

²⁷ Євгена Концевича, бо йдеться про статтю, присвячену його творчості (див.с.80).

Жені – вітання.

Дмитро Онкович, редактор журналу “Дивосло-
во” (Київ).

14.ІІІ.2001.

xxx

Збірник літературно-критичних статей М.Лецькіна репрезентує переважно новодруковані твори прозаїків Житомирщини. Інтерпретація видань виходить за межі традиційної рецензії і являє собою роздуми про художньо-тематичні особливості «житомирської прози». Літературознавчий рівень представлених матеріалів високий, автор виявляє достатню вправність у розгляді художніх явищ. Важливо, що більшість статей була апробована у місцевій та всеукраїнській періодиці. За змістом та виконавським аспектом статті становлять не лише краєзнавчий інтерес, а й гідно представляють «житомирську прозу» в контексті сучасного українського літературного процесу. Композиція збірника за хронологічним принципом не порушує концептуальної цілості рукопису.

Висновок: збірник літературно-критичних статей М.Лецкіна «Відблиск одвічного неспокою» можна рекомендувати до друку.

(Петро Білоус, доктор філології, професор, редактор згаданого збірника, 2003 р.)

xxx

Мих. Ол.!

Давно треба було укласти таку річ, в'язанку, за яку матимете ще не одну подячну звістку.

Ви маєте свій, достоту самобутній погляд і з того неординарну думку, судження, хай і обережні.

Хай щастить!

01.03.03 (в переддень нового язичницького року.

Ол. Опанасюк *(прозаїк, лауреат Всеукраїнської премії імені Івана Огієнка)*

xxx

13/III'07 р.

Вельмиповажний Михайле Олександровичу!

Мені дуже приємно, що своїм збірником²⁸ (це чисто мій креатив, як зараз кажуть) змогла доста-

²⁸ «Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: Науковий збірник, серія історична та філологічна». – Випуск III. – Кам'нець-Подільський, 2006.

вити комусь справжню радість. Почути такі гарні слова від такого сумлінного науковця – це є щось. Дякую.

Спішу повідомити, що Ваша стаття²⁹ - це справжня наукова пісня, написана на одному диханні і на дуже цікавому матеріалі. Треба ж – творчість Огієнківських лауреатів... Тема свіжа, не збита, а також високий науковий рівень! Стаття Ваша, запевняю, буде окрасою журналу. Дуже-дуже дякую. Ви один із перших – «народ» ще не підтягнувся... Якщо хтось із житомирян хоче приєднатися – буду дуже рада.

Ювілейний Огієнківський рік набмрає обертів: були вже читання і конференції у Києві, в регіонах. На 7 червня планується Огієнківська академія в Києві. Працюємо і живемо, живемо і працюємо... Аби лише був лад у країні.

Тримайтеся і творіть на радість людям!

З повагою Є.Сохацька (*голова Всеукраїнського товариства Івана Огієнка, лауреат Огієнківської премії*)

²⁹ «Іван Огієнко й письменники землі житомирської».

ТВОРИ МИХАЙЛА ЛЕЦКІНА

ОКРЕМІ ВИДАННЯ

Ритм серця (стихи). – Тюменское книжное издательство, 1959. – 40 с.

Мишкина шапка (стихи для дошкольного возраста). – Тюменское книжное издательство, 1960. – 8 с.

Посадила Валя лук (стихи для дошкольного возраста). – Тюменское книжное издательство, 1963. – 32 с.

Пойдём поймает раду! (стихи для детей дошкольного возраста). – Свердловск: Средне-Уральское книжное издательство, 1965. – 24 с.

Карусель (стихи для детей дошкольного и младшего школьного возраста). – Свердловск: Средне-Уральское книжное издательство, 1968. – 16 с.

Відблиск одвічного неспокою (З творчого доробку житомирських прозаїків). – Житомир, 2003. – 92 с.

“Я інших не сповідаю знамен!” (Миттєвості поетичного життя Житомирщини). – Житомир, 2004. – 104 с.

Торжество сонця Івана Огієнка. – Житомир: Едил, 2005. – 40 с.

Доля митця не буває легкою... – Житомир: Едил, 2005. – 64 с. (у співавторстві з Валентиною Леєккіною).

З глибоких і чистих витоків (літературна Житомирщина). – Житомир: Едил, 2006. – 164 с.

ПУБЛІКАЦІЇ

ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІ СТАТТІ, РЕЦЕНЗІЇ, ІНТЕРВ'Ю

«Переді мною встала правда високого виміру...» (Дещо про творчість Олексія Опанасюка). – «Місто» (Житомир), 24 січня 1997 р.

Цигани слухають «Кобзар». – «Літературна Україна», 11 вересня 1997 р.

Де кому пам'ятник ставити. – «Віче» (Житомир), 4-10 грудня 1997 р.

Твори Сергія Харченка. – Харченко Сергей. Прости мене... - Житомир, 1997. – С.2.

Обшир, побачений не через вікно (Олександр Косенко. На крилах віку. – Житомир, 1997). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 19 березня 1998 р.

Нові зустрічі ще попереду (Григорієві Столярчуку – 75). – «Літературна Україна», 20 серпня 1998 р.

«У світі грізному вчимось життю радіти» (Валентин Грабовський. На цьому березі. – Житомир: Полісся, 1997). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 20 серпня 1998 р.

«Я інших не сповідую знамен» (три книжки Анатолія Журавського). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 8 квітня 1999 р.

Живе і творить у Коростені (Міха Козимиренко. – «Житомирщина», 17 липня 1999 р.

«Не спіши у життя моє, осене» (Миколі Котляру – 70). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 28 жовтня 1999 р.

«Я знаю, що таке життя» (Пилип Баратинський. Із виру літ. – Дніпропетровськ: Січ, 1999). – «Житомирщина», 2 листопада 1999 р.

Неподільність кохання (Михтодь Волинець. Не вертайтесь, літа мої... – Житомир: АСА, 1999). – «Житомирщина», 4 листопада 1999 р.

Губерначук Станіслав. Украдені діти (К., 1998). – «Літературна Україна», 2 грудня 1999 р.

Бортніков Юрій. Ромашка. (Житомир: Льонок, 1999). – «Косень», №1, 1999. – С.159.

Васильчук Віктор. Тільки один місяць (Коростень, 1999). – Там само. – С.159.

Всесвіт підкидає таємниці («Весы». Сборник фантастики. – К.: Радуга-Альтерпресс, 1999). – Там само. – С.159.

Золоте око творця подобенств (Про один твір Валерія Шевчука). – «Косень», №2-3, 1999. – С.106-111.

Вогнем прагнення добра (Валентин Мисько. Кресало. – Житомир: Полісся, 1999). – Там само. – С.192.

Вірна й чиста душа (Гусейнов Григорій. Станційні пасторалі. – Кривий Ріг: Видавничий Дім, 1999). – Там само. – С.195-196.

«Ні, не заснула притьмом Україна...» (Шевчук
Анатолій. Чорний човен неволі. – Житомир, 1999).
– Там само.. – С.196.

Хто косив до «Косеня»? – Там само. – С.200.

Поезія контрастів і любові (Про збірку віршів
Василя Сташука). – Василь Сташук. Освідчення.
Поезії. – Житомир: Полісся, 1999. – С.5-6.

“Я інших не сповідую знамен!” (Анатолій
Журавський. Звягель. – Видавництво Сі-еН-еС). –
“Слово Просвіти”, березень 2000 р.

Всесвіт у кольорах буття (Петро Білоус. Пре-
ображення. Лірика. – Житомир, 1999). – “Жито-
мирщина”, 18 квітня 2000 р.

Віч-на-віч із собою (Володимир Шинкарук.
Перелітні дощі. – Житомир: “Авжеж!”, 1999). –
“Житомирщина”, 25 квітня 2000 р.

Як нерозгаданий ребус (Зустріч. Альманах. –
Видавництво газети “Житомир”, 1999). – “Жито-
мирщина”, 27 травня 2000 р.

У пошуках власної стежки (Кулеш Олександр.
На хуторі Курина Сліпота. – Житомир: Полісся,
2000). – «Житомирщина», 15 липня 2000 р.

«Тутешня кава» – то кава натуральна (Конце-
вич Євген. Тутешня кава. – Житомир, 2000). –
«Житомирщина», 14 листопада 2000 р.

«Дозвольте, вчителю, у сад ваш увійти...»
(Максим Рильський. В муках моїх золотих. – Ліри-
ка. Листи. Спогади та літературно-критичні праці

про поета. – Житомир: АСА, 1998). – «Літературна Україна», 16 листопада 2000 р.

Від редактора. – Опанасюк Олексій. Чи затишно пані провінції в Житомирі? – Житомир: Волинь-Рута, 2000. – С.3.

«Яблуневих доріг» окриленість (Михайлові Сичу – 60). – «Житомирщина», 27 січня 2001 р.

«Й не буде праця наша мертва» («Роде наш красний... Волинь у долях краян і людських документах. – Т.ІІІ. – Луцьк: Вежа, 1999). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 15 лютого 2001 р.

«Праця для народу – це ціль нашого життя» (Володимир Ляхоцький. Тільки книжка принесе волю українському народові. Книга, бібліотека, архів у житті та діяльності Івана Огієнка – митрополита Іларіона. – Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2000). – «Житомирщина», 20 березня 2001 р.

«...Ти не в силі не любити цей рідний куток землі...» (Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина. – Частина перша. – Житомир: Полісся, 2000). – «Українська мова і література в школі», №6, 2001. – С.83-86.

У колі стилістичних зацікавлень Лесі Українки (Аналіз публіцистичного та літературно-критичного доробку). – «Вісник Житомирського педагогічного університету». – Випуск 7. – 2001. – С.69-72.

Чи є межа людським прагненням? (Дві книжки - Миколи Скорського та про нього). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 18 квітня 2002 р.

«Рідна земля, яка не дала б пропасти» (Шкляр Геннадій. Під трьома стовпами. – Житомир: Полісся, 2000). – «Літературна Україна», 20 червня 2002 р.

Олександрові Шведу – 80. – «Літературна Україна», 31 жовтня 2002 р.

Житомирська перекладацька школа. – «Волинь-Житомирщина», №9, 2002. – С.47-52.

«Я живий на всі 200 відсотків», або Симфонія голубиного польоту (Євген Концевич – письменник, людина, українець). – Концевич Євген. Вона йшла усміхнена... – Житомир, 2002. – С.188-212.

«Світ був би страшенно бідний без літератури...» (Скорський Микола. Тодось Осьмачка. Життя і творчість. – К.: Український центр духовної культури, 1999). – Микола Скорський. Статті, рецензії, листи. Бібліографічний покажчик. – Житомир: МАК, 2002. – С.39.

Розбудити національну свідомість (інтерв'ю). – Житомирське обласне радіо, 17 травня 2003 р.

«Тут земля тільки пестить, п'янить, вагітніє і родить» (Поліський дивосвіт. Література рідного краю: Житомирщина. – Частина друга. – Житомир: Полісся, 2002). – «Літературна Україна», 25 вересня 2003 р.

«Моя душа не заспокоїться ніколи» (Володимир Киричанський). – «Житомирщина», 18 жовтня 2003 р.

Жевриво одвічного неспокою, або Нагорода за неприниження (Спідня білизна душі Григорія Цимбалюка). – Цимбалюк Григорій. Ціна печалі. – Житомир, 2003. – С.5-24.

«Щоб світ побудувати для життя» (Олександр Косенко). – «Орієнтир 6+1», 1 квітня 2004 р.

На підказані серцем мотиви (Савченко Володимир. Яблуна трьох поколінь. – Житомир: Волинь, 2003). – «Житомирщина», 10 липня 2004 р.

Про автора. – Дубрівка Лесь. Поки сонце сходить і калина цвіте... – К.: Неопалима купина, 2004. – С.73-75.

Калинові мости з минулого в майбутнє (Післямова). – Опанасюк Олесь. Рідне слово на чужині. Іван Огієнко – редактор і видавець. – Житомир: Перевесло, 2004. – С.44-45.

Вибір є. Середини немає... (про публікації журналу «Ковчег»). – «Ковчег», №4. 2005. – С.24-27.

Українська література перед касаційним судом майбутнього. До 70-річчя Національної спілки письменників України та 40-річчя її житомирського пагона. – Довыдник Житомирської обласної організації НСПУ з фрагментами історії. – Житомир: Видавничий центр ЖОО НСПУ, 2005. – С.40-75.

Люблю цих безкорисливих лицарів. – Житомирське обласне телебачення, 11 січня 2006 р.

“Я належу до традиційної української культури” (Василь Овсієнко про житомирських письменників). – Телеканал “Житомир”, 14 квітня 2006 р.

“Стоїть дерево високе” (“Пам’ятник” Тараса Шевченка). – “Світло спілкування”, №4, 2006. – С.60-63.

Право на вічність (житомирські письменники та обласна бібліотека). – Бібліотечна Житомирщина: історія і сучасність (до 140-річчя ЖОУНБ). – Житомир: Полісся, 2006. – С.158-165.

Житомирська організація НСПУ. – Обласні організації Національної спілки письменників України. – Київ: Український письменник, 2006. – С.51-65.

“Снується в серці прядиво чудес...” (пам’яті Анатолія Журавського). – Житомирське обласне радіо, 10 квітня 2007 р.

Іван Огієнко і письменники землі житомирської. – “Світло спілкування”. - №5. – 2007. – С.54-57.

КОРЕСПОНДЕНЦІЇ, РЕПОРТАЖІ, ПУБЛІЦИСТИЧНІ СТАТТІ

Имя, достойное памяти. – «Голос громадянина» (Житомир), №5 (113), 1992 р.

Я трохи здивувався... – «Віче» (Житомир), 24-30 листопада 1995 р.

Щоб не сконати на сковорідці. – «Віче» (Житомир), 1-7 грудня 1995 р.

Не заросте стежина (Пам'яті Михайла Степанюка). – «Літературна Україна», 20 лютого 1997 р.

Та ми вже вирости із страху і ганьби (Творчий вечір Наталки Клименко). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 20 березня 1997 р.

Загадковий феномен (конференція, присвячена Іванові Огієнку). – «Місто» (Житомир), 21 березня 1997 р.

...безсилі Україну розтоптати! – «Факт» (Житомир), 22 травня 1997 р.

Із правди і щирості. – «Житомирщина», 3 червня 1997 р.

Що потрібно слов'янам: “єдність” чи порозуміння? – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 19 червня 1997 р.

Таємниця однієї вулиці. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 10 липня 1997 р.

Маєстро не покинув нас. – “Факт” (Житомир), 24 липня 1997 р.

Неопалима купина спаленого Копища. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 14 серпня 1997 р.

Торжество сонця Івана Огієнка. – «Літературна Україна», 18 вересня 1997 р.

Переступивши вогонь і загибель... – «Літературна Україна», 9 жовтня 1997 р.

«Хто визволиться сам – той буде вільний» (Леся Українка в Житомирі). – «Літературна Україна», 16 жовтня 1997 р.

Літа ці звідав у Овручі (ювілей Андрія Малишка). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 4 грудня 1997 р.

Житомирщина пошановує (Ювілей Бориса Тена). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 11 грудня 1997 р.

«Дух людськості ніколи не погасне». Тенівський урок народолюбства. – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 18 грудня 1997 р.

«Дух предків бережи в собі завжди» (Ювілей Міхи Козимиренка). – «Житомирщина», 14 квітня 1998 р.

Повивальне мистецтво під променями презентації (про книжку Євгенії Волошук і Бориса Бігуна «Технэ майевтике»). – «Факт» (Житомир), 16 квітня 1998 р.

Вершина українського духу (До підсумків року Івана Огієнка). – «Житомирський вісник», 17 квітня 1998 р.

Іван Огієнко повертається назавше. – «Житомирський вісник», 24 квітня 1998 р.

-Від порога рідної мови він вийшов на широкі магістралі світу (Пам'яті Василя Земляка). – «Літературна Україна», 11 червня 1998 р.

Подзвін вічного реквієму. Трагедії Копища – 55. – «Місто» (Житомир), 24 липня 1998 р. (у співавторстві з Володимиром Савченком).

Від комісії з творчої спадщини Михайла Клименка. – «Літературна Україна», 20 серпня 1998 р.

Новые встречи еще впереди (Григию Столярчуку – 75). – «Вечерний Житомир», 20 августа 1998 г.

Шукайте жінку? Загадки вуличної топоніміки. – «Життомирщина», 10 вересня 1998 р.

Золота нитка тисячоліть (обласна конференція до 1000-річчя літописання та книжкової справи в Україні). – «Полісся православне», листопад 1998 р.

Естафета красного письма – в надійних руках (ювілей Георгія Хіміча). – Житомирське обласне радіо, 23 січня 1999 р.

Що таке зло? – «Полісся православне», №2 (14), лютий 1999 р. (у співавторстві з Володимиром Головецьким).

Нові лауреати Огієнківської премії. – «Житомирщина», 23 лютого 1999 р., «Полісся православне», березень 1999 р.

Дух творів, спрямований у майбутнє... З глибоких і чистих витоків черпають насагу житомирські майстри художнього слова. – «Літературна Україна», 3 червня 1999 р.

Літературна Житомирщина: 1998-1999 роки. – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 8 липня 1999 р.

Альманах «Косень 94-98. Проза Житомирщини (Житомир: АСА, 1999). – «Житомирщина», 20 липня 1999 р.

Творчий вечір Міхи Козимиренка відбувся в Коростені. – «Житомирщина», 7 жовтня 1999 р.

«Хто є хто на Житомирщині» (Т.1. – К.: Одеськ Плюс, 1999). – «Косень»'2-3/1999. – С.194.

Серпнева ялинка – у переддень 2000-го. – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 6 січня 2000 р.

Внесок у сучасне українське бальзакознавство (Чернега Володимир, Шкляр Геннадій. Бальзак і Верхівня. – Житомир: Полісся, 1999). – «Літературна Україна», 24 лютого 2000 р.

«Щоб миті не згубить на цій землі...». Старт залюблених у слово. – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 28 вересня 2000 р.

«Косень»'2-3/1999. – «Літературна Україна», 1 лютого 2001 р.

«Українська література розвивається, стверджується...». Нотатки з письменницького зібрання. – «Житомирщина», 11 червня 2002 р.

«Ні!» – середньовічному варварству! – «Вільне слово» (Житомир), 3 липня 2002 р. (у співавторстві)

ві з представниками творчої інтелігенції Житомирщини).

У пошуках власного творчого почерку (розширене засідання ради Житомирської організації НСПУ). – «Житомирщина», 10 грудня 2002 р.

Іван Огієнко: «Тільки свідомі нація дає великих людей». – «Житомирщина молода», 6 березня 2003 р.

ПОЕЗІЇ, ПРОЗА

Дочурка. — «Тюменская правда», 22 января 1956 г.

О девушке Тане. — «Тюменская правда», 15 апреля 1956 г.

Клятва. — «Тюменская правда», 1 июня 1956 г.

Страница истории. — «Тюменская правда», 29 июля 1956 г.

Совет тебя юность. — «Тюменская правда», 11 августа 1956 г.

Победа. — «Тюменская правда», 28 августа 1956 г.

Ожидание. — «Тюменская правда», 21 сентября 1956 г.

В тихом городе («Дифирамб» тюменской электростанции). — «Тюменский комсомолец», 9 декабря 1956 г.

«Сединами веков покрыт...». — «Тюменский комсомолец», 3 февраля 1957 г.

О творчестве. — «Тюменская правда», 7 апреля 1957 г.

Опять в пути. — «Тюменский комсомолец», 2 июня 1957 г.

Здравствуй, юность! — «Тюменский комсомолец», 26 июня 1957 г.

«Проснусь – и с самого утра...». – «Тюменский комсомолец», 26 августа 1957 г.

Добрый путь вам! – «Тюменский комсомолец», 1 сентября 1957 г.

Город станет родным. Пришел январю... «На асфальтовые улицы...». «Женщина прощается с мужчиной...». Дочурка. – Земляки: Стихи тюменских поэтов. – Тюменское книжное издательство, 1957. – С.18-21.

Призвание. – «Тюменский комсомолец», 10 января 1958 г.

Пассажир. – «Тюменская правда», 9 марта 1958 г.

Поправка к мечте. – «Тюменский комсомолец», 30 марта 1958 г.

Тюменская лирическая. – «Тюменская правда», 4 мая 1958 г.

Линотипистка. – «Тюменский комсомолец», 8 июня 1958 г.

Над прудом. – «Тюменский комсомолец», 15 июня 1958 г.

Праздник юности встречай. – «Тюменский комсомолец», 29 июня 1958 г.

Надежный спутник. – «Тюменский комсомолец», 25 июля 1958 г.

Сентябрь. – «Тюменский комсомолец», 3 сентября 1958 г.

Солнышко. – «Тюменский комсомолец», 16 ноября 1958 г.

Повесть леса. – «Тюменский комсомолец», 30 ноября 1958 г.

Друзья мои, журналисты. Линотипистка. Было так. Пассажир. Поправка к мечте. Прощанье. – «Сибирские просторы». - №2. – 1958. – С.46-48.

Тепло. – «Тюменский комсомолец», 1 марта 1959 г.

Это надо понимать. – «Тюменский комсомолец», 12 апреля 1959 г.

Пассажир. Мой край. – «Советский воин» (Сибирский военный округ), 26 апреля 1959 г.

Дождь. – «Тюменский комсомолец», 14 июня 1959 г.

В переулке. = «Тюменская правда», 12 июля 1959 г.

Почта. – «Тюменский комсомолец», 12 июля 1959 г.

«Автобус». – «Тюменский комсомолец», 19 июля 1959 г.

Полметра победы. Сердце. «Казалось, день вот-вот уронит...». – «Красная звезда» (Викуловский район Тюменской области), 14 августа 1959 г.

Двое. – «Тюменский комсомолец», 30 августа 1959 г.

Баллада о юности. – «Тюменский комсомолец», 9 сентября 1959 г.

Ты можешь, скульптор?.. – «Урал», №10, 1959. – С.130-131.

Мишкина шапка. Автобус. Когда будет елка? – «Сибирские звездочки». – Выпуск первый. – 1959. – С.129-133.

Ради счастья живых. – «Тюменский комсомолец», 24 февраля 1960 г.

«Десять классов кончила девчонка...». «Входят новые песни в привычку». Ты их забыл? – «Тюменский комсомолец», 8 марта 1960 г.

К солнцу, к людям, к весне. – «Тюменский комсомолец», 17 апреля 1960 г.

«Повсюду, в погоду любую...». – «Тюменский комсомолец», 13 июня 1960 г.

Цветы. – «Тюменский комсомолец», 3 июля 1960 г.

Тюменская молодежная. – «Тюменский комсомолец», 24 июля 1960 г.

Ты их забыл? – «Сибирские просторы», №4, 1960. – С.27.

В мороз. Пойдём поймаем радугу! Сломался карандаш. – «Сибирские звездочки». – Выпуск второй. – 1961. – С.70, 149-153.

Пассажир.. Ты можешь, скульптор?.. Несерьезный смех.– Наш концерт: Эстрадный сборник. – Тюменское книжное издательство, 1961. – С.5-7, 18.

«Если трезво смотреть на вещи...». – Небо у ног. – Тюменское книжное издательство, 1962. – С.11-12.

«Если трезво смотреть на вещи...» – «Красное знамя» (Тюменский район), 31 октября 1963 г.

Что учили? – Твои товарищи: Литературно-художественный сборник для детей. – Тюменское книжное издательство, 1963. – С.120-121.

Пам'яті товариша (Олега Хамайдюка). – «Голос громадянина» (Житомир), №9, 1990 р.

Монологи. – «Голос громадянина» (Житомир), №15, 1990 р.

Рубаї. Щодо авіаносця непотоплюваного. Щодо ідеї консолідації. Щодо дефіцитів. Щодо мовного оформлення вивісок м'ясних магазинів. Щодо співвідношення слова й діла. Щодо державності України (погляд з Москви). Щодо правдивості радіопрогнозів погоди. – «Голос громадянина» (Житомир), №22, 1990 р.

Год козы (вопросительная басня). – «Голос громадянина», №1-2, 1991 р.

Жада прогнозу. – «Віче» (Житомир), 24-30 листопада 1995 р.

Передвиборні рубаї. – «Віче» (Житомир), 1-7 грудня 1995 р.

Так воно й вийшло (цикл). – «Віче» (Житомир), 15-21 грудня 1995 р.

Різдвяне. – «Віче» (Житомир), січень 1996 р.

Рік пацюка. – «Віче» (Житомир), 2-8 лютого 1996 р.

Ми не воли. – «Віче» (Житомир), 15-21 лютого 1996 р.

Масово-інформаційні рубаї. – «Віче» (Житомир), 22-28 лютого 1996 р.

Економічні рубаї. – «Віче» (Житомир), 29 лютого – 6 березня 1996 р.

На вуха – локшину. – «Віче» (Житомир), 22-28 березня 1996 р.

Найбільше диво. – «Віче» (Житомир), 4-11 квітня 1996 р.

Антисуржицьке. – «Віче» (Житомир), 10-16 травня 1996 р.

Ісус. – «Народний лікар України», грудень 1996 р.

Об стінку лобом. – «Віче» (Житомир), 23-29 січня 1997 р.

Твоє серце в серця наші стука. – «Віче» (Житомир), 14-20 березня 1997 р.

Так воно й вийшло (цикл). – «Орієнтир 6+1» (Житомир), 10 липня 1997 р.

Орея. – «Факт» (Житомир), 24 липня 1997 р.

Липнева пора. – “Новини Олевщини”, 25 липня 1997 р.

Пам’яті Кліма Поліщука. – “Життя Чуднівщини”, 4 грудня 1997 р.

Чуйний крокодил (передвиборчий сонет). – “Віче” (Житомир), 29 січня – 4 лютого 1998 р.

Видноколи майбутніх життів. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 16 квітня 1998 р.

Господні дива. – “Полісся православне”, 27 травня 1998 р.

...Та немає механізму. – “Житомирщина”,
2 червня 1998 р.

Романівка – Рильський. – “Житомирщина”,
27 червня 1998 р.

Диспут про поле. – “Житомирщина”, 4 липня
1998 р.

Законсервований закон. – “Житомирщина”,
21 липня 1998 р.

Стихи для дітей. Карусель. К логопеду. Кра-
пива. Концерт. Заводная курочка. Волшебные сло-
ва. Письмо. – “Вечерний Житомир”, 6 августа
1998 г.

На розвороті двох тисячоліть. – “Полісся пра-
вославне”, 19 серпня 1998 р.

Крутий бос. – “Житомирщина”, 1 вересня
1998 р.

Тепер отримує... по шиї. – “Житомирщина”,
6 жовтня 1998 р.

Митцеві (сонет). – “Полісся православне”,
14 жовтня 1998 р.

Коридор. – “Житомирщина”, 17 листопада
1998 р.

...й ловлю повітря. – “Житомирщина”, 15 гру-
дня 1998 р.

Стихи для дітей. Кубики. Скорая помощь.
Сломались карандаши. Про павлина. Библиотека.
– “Вечерний Житомир”, 12 ноября 1998 г.

Так, радіо не підвело... – “Житомирщина”,
23 лютого 1999 р.

Ода кислотно-лужному балансу. – “Житомирщина”, 25 травня 1999 р.

Верхівня, 1849 рік. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 3 червня 1999 р.

Вільні радикали. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 30 вересня 1999 р.

“Не кусається”. Зміни... – “Житомирщина”, 28 жовтня 1999 р.

Осіній диптих: Вже скоро. Візерунок чистих ліній. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 18 листопада 1999 р.

Смак Перемоги. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 27 квітня 2000 р.

Тільки сниться? – “Житомирщина”, 12 серпня 2000 р.

Закон, що його прийняла ВР. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 21 жовтня 1999 р.

Груднева стежка. – “Житомирщина”, 23 грудня 2000 р.

Летальний кінець. Ендшпіль. Все одно. Де логіка? Наукові котлети. Фаталізм. Не там поснідав. Розподіл. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 11 січня 2001 р.

Хто дасть раду? – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 1 березня 2001 р.

Більш-менш. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 19 квітня 2001 р.

Травень. – “Житомирщина”, 8 травня 2001 р.

Подяка Творцеві. – “Православна Житомирщина”, червень – липень 2001 р.

Лобізм. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 8 листопада 2001 р.

Всі – на Коня! Й тримаймо віжки! – “Житомирщина”, 10 січня 2002 р.

Електоральне. – “Житомирщина”, 24 січня 2002 р.

І небо над Немилнею пречисте... – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 28 березня 2002 р.

Літня людина. – “Житомирщина”, 27 липня 2002 р.

Схід сонця зустріча. Співав і кликав... Чую і досі акорди... – “Житомирщина”, 6 серпня 2002 р.

Ми й він. – “Зірка надії” (Житомир), 7 лютого 2003 р.

Новина. – “Зірка надії” (Житомир), 21 лютого 2003 р.

Підступна рука. – “Зірка надії” (Житомир), 16 травня 2003 р.

Побожний. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 22 травня 2003 р.

Презент. – “Зірка надії” (Житомир), 19 вересня 2003 р.

Допоможімо пану Президенту! – “Зірка надії” (Житомир), 31 жовтня 2003 р.

Перманентний моніторинг. – “Зірка надії” (Житомир), 21 листопада 2003 р.

Книжку видав наш керманич... – “Зірка надії” (Житомир), 28 листопада 2003 р.

Це – життя? – “Зірка надії” (Житомир), 5 грудня 2003 р.

Стрибають ціни.. – “Зірка надії” (Житомир), 30 грудня 2003 р.

Любий партайгеноссе... – “Зірка надії” (Житомир), 27 серпня 2004 р.

Життя високе й світле... Пам’яті Валентина Грабовського. – “Орієнтир :+1” (Житомир), 6 січня 2005 р.; “Народний лікар України”, січень 2005 р.

Ще й двадцять копійок подасть... – “Літературна Україна”, 23 червня 2005 р.

Карусель. Волшебные слова. Крапива. Библиотека. К логопеду. Концерт. Заводная курочка. – “Ковчег”, 2005, в.2 (4). – С.51-52.

Тюмени 420 лет! – Официальный сервер администрации города Тюмени:
http://www.tyumen-city.ru/cgi-bin/view.pl?file=history_main (2006)

Любий ювілярці (“Літературній Україні” – 80). – “Літературна Україна”, 22 березня 2007 р.

ПЕРЕКЛАДИ НА РОСІЙСЬКУ ТА З РОСІЙСЬКОЇ

Леонид Лапцуй. Нар Вано (з ненецької). – “Тюменский комсомолец”, 26 травня 1957 р.

Леонид Лапцуй. Нар Вано (з ненецької). – “Молодой рыбак Заполярья”, 12 червня 1957 р.

Леонид Лапцуй. В Москву на выставку (з ненецької). – “Тюменский комсомолец”, 19 липня 1957 р.

Николай Вапцаров. Борьба за жизнь безжалостно сурова. “Сколько дней его били?..” (з болгарської). – “Тюменский комсомолец”, 21 липня 1957 р.

Иван Юганпелик. Песня строителя Яптика (з ненецької). – “Тюменская правда”, 7 вересня 1957 р.

Леонид Лапцуй. Нар Вано (з ненецької). – Земляки: Стихи тюменских поэтов. – Тюменское книжное издательство, 1957. – С.15.

Крум Пенев. Предчувствие (з болгарської). – Там само. – С. 17.

Иван Юганпелик. Песня строителя Яптика (з ненецької). – “Сибирские просторы“, №1, 1957. – С.28-30.

Леонид Лапцуй. В Москву на выставку (з ненецької). – Там само. – С.30.

Иван Юганпелик. Едэйко (з ненецької). – “Тюменская правда”, 5 квітня 1959 р.

Наталья Забила. Мамин праздник (з української). – “Сибирские звездочки”. – Выпуск первый. – 1959. – С.108.

Валентин Бычко. Девочка ночью шагает (з української). – Там само. – С.115.

Грицко Бойко. Вывернулся! Как учится брат? Фома собирается в поход (з української). – “Тюменский комсомолец”, 22 травня 1960 р.

Грицко Бойко. Мы готовимся в полёт (з української). – “Тюменский комсомолец”, 9 жовтня 1960 р.

Иван Юганпелик. Новогоднее утро (з ненецької). – “Сибирские звездочки”. – Выпуск второй. – 1961. – С.129-130.

Грицко Бойко. Консультант (з української). – “Пионерская зорька” (Всесоюзное радио). – Січень 1963 р.

Грицко Бойко. Дедушка Тарас (з української). – “Юный ленинец” (Київ), 8 березня 1963 р.

Грицко Бойко. Как вчера я выступал. Сколько лет? (з української). – “Сибирские просторы”, №10, 1963. – С.124-125.

Микуль Шульгин. На площади искусств в Ленинграде (з хантійської). – “Ленинская правда” (Ханти-Мансійськ), 7 червня 1969 р.

Микуль Шульгин. Жадная мышка: Сказка (з хантійської). – Свердловск: Средне-Уральское книжное издательство, 1969. – 16 с.

Микуль Шульгин. Самотлор (з хантійської). – “Литературная Россия”, 12 червня 1970 р.

Микуль Шульгин. Самотлор (з хантійської). – “Ленинское знамя” (Нижневартівськ Тюменської області), 20 червня 1970 р.

Микуль Шульгин. Город, которому год (з хантійської). – “Тюменская правда”, 30 квітня 1973 р.

Микуль Шульгин. Депутат (з хантійської). – “Ленинская правда” (Ханти-Мансійськ), 16 червня 1973 р.

Ол. Назаркевич. Маловір’я, невір’я та істинна віра (з російської). – “Полісся православне”, 27 травня 1998 р.

В.Барладяну-Бирладник. Чи потрібна Україні Помісна Церква? (з російської). – “Полісся православне”, 16 липня 1998 р.

А.Амман. Собор трьох святих (з російської). – “Полісся православне”, №2 (14), лютий 1999 р.

Клавдія Устюжаніна. Смерть безбожниць (з російської). – “Полісся православне”, №№3,4 (15,16), березень-квітень 1999 р.

Сергій Дунєв. Вічний старатель. “Нічний метелик у вікно...”. Чорна смуга. “У душі, як на вулиці, вже...”. “На околі печального краю...” (з російської). – “Косень” 1/1999. – С.94.

Евгеній Концевич. Чому вона молчить? (з української). – Євген Концевич. Мамо!.. Мамоч-

ко!!.. Прокинься!!! – Житомир: Полісся, 2004. – С.47-49.

МИХАЙЛО ЛЄЦКІН ЯК РЕДАКТОР, ЛІТЕРАТУРНИЙ РЕДАКТОР

Е.Волощук, Б.Бегун. Технэ майевтике: Теория и практика анализа литературного произведения. – Київ – Житомир: Тема, 1997. – 248 с. (літературний редактор).

“Косень” 1/1999. – 160 с. (літературний редактор).

“Косень” 2-3/1999. – 204 с. (літературний редактор).

Опанасюк О. Трійця з передпілля Києва. Оповідки літеральні. – Житомир, 1999. – 62 с. (редактор).

Опанасюк О. Чи затишно пані провінції в Житомирі? З буднів письменницького голови. – Житомир, 2000. – 320 с. (редактор).

Опанасюк Олесь. Плуг і ярмо. Дещо дотично наших предтеч, великих українців Івана Огієнка та нашого сучасника В’ячеслава Чорновола. – Житомир: Неабищо, 2003. – 28 с. (редактор).

Вісник Комітету у справах премії ім. Івана Огієнка. – Випуск №2. – Житомир: Полісся, 2007. – 40 с. (редактор).

ЛІТЕРАТУРА ПРО МИХАЙЛА ЛЕЦКІНА

Творчество писателей-сибиряков. Михаил Лецкий. – «Советский воин» (Сибирский военный округ), 26 апреля 1959 г.

Гилев В. У нас в гостях Михаил Лецкий. – «Красная звезда» (Викуловский район Тюменской области), 14 августа 1959 г.

«Сибирские звездочки»: Литературно-художественный сборник для детей. – Выпуск первый. – Тюменское книжное издательство, 1959. – С.164.

Стихи тюменских поэтов... - «Сибирские просторы», №4, 1960. – С.69.

«Про Алёшу и галошу». «Посадила Валя лук». – «Сибирские звездочки». – Выпуск второй. – 1961. – С.203-205.

Лазарь Полонский. Из истории ненецкой литературы. – Тюмень, 1961. – С.23

Неделя тюменской поэзии. – «Красное знамя» (Тюменский район), 31 октября 1963 г.

Тюмень литературная (В помощь учителю-словеснику). – Тюмень, 1963. – С.63, 69.

Линдт Л. Возьми поэта в собеседники. – «Красное знамя» (Тюменский район), 4 февраля 1971 г.

Михайлова М. «Чути і втішатися». – «Дніпропетровський університет», 24 березня 1992 р.

Шинкарук В. Літературна Житомирщина. Біобібліографічний довідник. – Житомир: Льонок, 1993.

Пахнюк Б. Задумаймось, в якій країні ми живемо. – “Віче”, 12-18 січня 1996 р.

Ковальчук М. На вулкані вогненної пам’яті. – “Новини Олевщини”, 25 липня 1997 р.

Смиковський В.2, <До 85-річчя Андрія Малишка>. – «Зоря» (Овруцький район), 25 листопада 1997 р.

Симон С. Талант трагічної долі. – “Життя Чуднівщини”, 4 грудня 1997 р.

Ліберда І. «Ломикамінь». – «Житомирщина», 3 березня 1998 р.

Лихинець М. “Цемент соборності нації”. – “Житомирщина”, 17 листопада 1998 р.

Опанасюк О. У перевеслі віків і вартостей слова // 1000-річчя літописання і книжкової справи в Україні. – Житомир: Полісся, 1999. – С.20.

Дубрівка Л. Житомирщина літературна: з тридцяти літ, що після відлиги. – “Косень ’94-98”. – Житомир: АСА, 1999. – С.7.

“Косень”, 2-3 / 1999. – С.106.

Ліберда І. Отчого саду цвіт. – “Житомирщина”, 15 січня 2000 р.

Грабовський В. Закорінені в рідну родиземлю. – “Орієнтир 6+1” (Житомир), 2 березня 2000 р.

Концевич Є. Тутешня кава. – Житомир, 2000. – С.62-63.

Лісовський А. Вишукана неповторність. – “Житомирщина”, 16 червня 2001 р.

Опанасюк О. Усе Боже, лише гріхи наші... - Бердичіврегіонвидав, 2001. – С.71, 195, 208-210.

Малин Г. Прославив наш край. – “Житомирщина”, 1 лютого 2002 р.

Білоус П. Летіти на своїх крилах. – “Вільне слово”, 10 липня 2002 р.

“Сіяти зерна добра”. – “Житомирщина”, 6 серпня 2002 р.

Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка: Історичний нарис. – К.: Техніка, 2002. – С.47, 57.

Олексієнко М., Шарварів Г. Київські письменники на Житомирщині. – “Літературна Україна”, 15 травня 2003 р.

Прищепа В. Лецкін Михайло Олександрович. – Відомі педагоги Житомирщини: Нариси про знаних діячів освітянської ниви. – Житомир: Полісся, 2003. – С.319-320.

Скорський М. З гурту житомирських прозаїків. – “Житомирщина”, 17 січня 2004 р.

Лісовський Б. Вечір поезії в Малині. – “Вільне слово” (Житомир), 30 січня 2004 р.

Ювілейна книга: Житомирському державному університету імені Івана Франка – 85 років. – Житомир: Видавець М.Косенко, 2004. – С.141, 168.

Опанасюк О. Дещо про латину. - “Літературна Україна”, 14 липня 2005 р.

Кучугура О. “Ковчег” дружбы. – “Комуніст Полісся”, 29 вересня 2005 р.

Бондарчук Л. Мовою серця (Про творчість Валентина Грабовського). – “Літературна Україна”, 31 серпня 2006 р.

Мироненко М. Гітлер капут! – “Універсум” (Житомирський держуніверситет), листопад 2006 р.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ НА М.ЛЄЦКІНА

Шинкарук В. Літературна Житомирщина. Біобібліографічний довідник. – Житомир: Льонок, 1993. – С.104.

“Вечерний Житомир”, 6 августа 1998 г.

Бібліографія наукових праць викладачів Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Житомир: Редакційно-видавничий відділ ЖДПУ, 2000. – С.315-317, 374.

Опанасюк О. Чи затишно пані провінції в Житомирі? – Житомир: “Волинь”-“Рута”, 2000. = С.310.

Концевич Є. Тутешня кава. – Житомир, 2000. – С.236.

“Українська мова і література в школі”. - №6. – 2001. – С.84.

Програма Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю, присвяченої Євгенові Кудрицькому, “Проблеми аналізу тексту”. – 3-4 грудня. – Житомир, 2002. – С.3.

Бентежні акорди поліського Орфея: До 65-річчя українського поета Валентина Грабовського, лауреата обласної премії імені Миколи Шпака та літературної премії УФК імені Лесі Українки. – Житомир: Полісся, 2002. – С.9.

Євген Сверстюк: Бібліографічний нарис. – К., 2002. – С.60, 122.

Микола Скорський: Статті, рецензії, листи. – Бібліографічний покажчик. – Житомир: МАК, 2002. – С.81.

Концевич Є. Вона йшла усміхнена... – Житомир: ПП М.Г.Косенко, 2002. – С.213.

Опанасюк О. Поки сонце сходить і калина цвіте... – К.: “Неопалима купина”, 2004. – С.75.

Програма науково-практичної конференції “Бібліотечна Житомирщина: історія і сучасність”. – 26-27 вересня 2006 року. – С.6.

З роду житичів (Олексію Опанасюку – 70). – Житомир: Волинь, 2006. – С.9, 15, 17-19.

Міжнародний біографічний словник дисидентів. – Т.1. Україна. – Частина перша. – Харків: Права людини, 2006. – С.322.

ЗМІСТ

Ніхто ще від прихильності не відмовився (замість передмови)	3
З газетних, журнальних та книжкових сторінок	9
З листів, записок і неопублікованих відгуків	46
Бібліографічний покажчик	
Твори Михайла Лецькіна	
Окремі видання	75
Публікації	
Літературно-критичні статті, рецензії, інтерв'ю	77
Кореспонденції, репортажі, публіцистичні статті	84
Поезії, проза	89
Переклади на російську та з російської . .	99
Михайло Лецькін як редактор, літературний редактор	104
Література про Михайла Лецькіна	105
Бібліографічні посилання на М.Лецькіна . . .	109

3MCT

Біобібліографічне видання

Виважене слово літературознавця

МИХАЙЛОВІ ЛЄЦКІНУ – 75

Статті, рецензії, листи
Бібліографічний покажчик

Житомир: Едил, 2007. – 112 с.

Підписано до друку 27.06.2007.

Формат х / . Ум. друк. арк. . Обл. вид. арк.
Друк різнографічний. Гарнітура Time New Roman